

SVET ZK JE ZASEDAL

Konec januarja so se sestali člani novega in starega sestava Sve-
ta zveze komunistov Litostroj. Na seji so obravnavali poročila kon-
ferenc OO ZK, sprejeli način oblikovanja in načrt sprejemanja delov-
nega programa, izvolili sekretarja in namestnika sekretarja sveta
ter predsednike komisij. Za novega sekretarja sveta je bil izvoljen
Vukoslav Živković iz OO ZK IRRP, za namestnika pa dosednji se-
kretar sveta Miha Žilavec iz OO ZK PI.

Iz poročil osnovnih organizacij
zveze komunistov je razvidno, da
so bili člani in OO ZK v pretek-
lem dvehletnem mandatnem ob-
dobju aktivni soustvarjalci novih,
na osnovi novih ustav in kongres-
nih resolucij začrtanih, samo-
upravnih socialističnih odnosov.
Prav ta seja sveta ZK je pokaza-
la, da so bile sicer osnovne orga-
nizacije zelo aktivne, vendar je
včasih manjkala ustrezna in trd-
nejša povezava (pri tem mislimo
na akcijsko učinkovitost in enot-
nost vseh OO ZK v Litostroju).

Prav ob tem, ko so člani sveta
in sekretarji OO ZK razpravljali

o akcijski učinkovitosti ZK Lito-
stroj, se je oblikovalo tudi stališ-
če, kako je potrebno oblikovati
delovne in akcijske programe.

Na osnovi sklepov volilnih kon-
ferenc OO ZK, 5. seje CK ZKS ter
ustrezne družbenopolitične ocene
z vidika te seje, morajo osnovne
organizacije ZK do konca feb-
ruarja izdelati programe dela za
dvehletno mandatno obdobje in
akcijske programe za obdobje
enega leta. Na osnovi programov
in akcijskih programov OO ZK
bodo komisije pri Svetu ZK iz-
delale svoje programe dela, ti pro-
grami in akcijski programi komi-

sij pa predstavljajo akcijski pro-
gram Sveta ZK Litostroj. (Seveda
pa iz programov komisij pri Sve-
tu ZK izhajajo tudi programi ust-
reznih komisij pri osnovnih or-
ganizacijah ZK in obratno).

»Navidežno izgleda proces obli-
kovanja delovnih in akcijskih
programov zapleten, toda meto-
de dela, demokratičnost in od-
prtost zveze komunistov ne do-
puščajo, da bi morebitni progra-
mi sloneli le na forumskem delu,
ki naj bi nadomeščalo množično
družbenopolitično aktivnost. To
bi hkrati pomenilo, da komunisti
stališč in sklepov ne bi preverja-
li in uresničevali med delovnimi
ljudmi, temveč sami med sabo,
kar vodi k zaprtosti organizaci-
je, je bilo med drugim poudar-
jeno v razpravi o oblikovanju de-
lovnih in akcijskih programov.

»Delo Sveta ZK«, je ob izvo-
litvi poudaril novi sekretar, »bo
slonelo na aktivnosti vseh osnov-
nih in oddelčnih organizacij ZK.
Svet bo dosledno usklajeval druž-
benopolitično dejavnost OO ZK,
za kar smo odgovorni ne samo
člani sveta, ampak vsi komunisti
v Litostroju«.

V nadaljevanju seje so se v bo-
gati razpravi oblikovali nekateri
zaključki, ki dejansko predstavl-
jajo kar majhen akcijski pro-
gram.

— Ker se OO ZK niso držale
dogovorjenega roka za razpravo
o izhodiščih druge faze organizi-
ranja TOZD v naši delovni orga-
nizaciji, je bil čas za razpravo
podaljšan do 10. 2. 1976.

— Vse osnovne organizacije ZK,
kjer so za to dani pogoji, morajo
oblikovati aktivne mladih komu-
nistov kot obliko in metodo idejno-
političnega delovanja mladih čla-
nov ZK. (rok 15. 2. 1976)

— Eno sledečih sej bo Svet ZK
namenil politični oceni o obliko-
vanju in uresničevanju samoupr-
avnega sporazuma o delitvi do-
hodka in osebnih dohodkov v na-
ši delovni organizaciji.

Ob koncu seje je bil v Svet ZK
JUMEL imenovan Vukoslav Živko-
vić, namesto Marjana Trobca, ki
mu je potekel mandat. V častno
razsodišče pri OK ZKS Ljubljana
Šiška pa je bil predlagan Franc
Černivec iz OO ZK PI (zamenjal
bo Zvonimirja Volfanda).

Sklenjeno je bilo tudi, da je po-
trebno oživiti delo Sveta ZK ZPS,
zato je svet ZK zadolžil svojega
člana Miho Žilavca, da se posebej
angažira prav na tem področju.

Ob 8. mrazcu

Z obžalovanjem ugotavljamo, da 8. marec, mednarodni
praznik žensk, vedno bolj izgublja svoj prvotni značaj in
pomen.

To naj bi bil dan, ko bi se ženske še bolj zavedale ne le
svojih pravic, ampak tudi pravic vsega človeštva, zlasti otrok,
da živijo v miru, brez pomanjkanja, rasne diskriminacije in
podobnih tegob.

Na ta dan naj bi se spomnile tovarišic, ki so dale enako-
pravni delež v NOB in ljudski revoluciji, prav tako so ženske
enakopravno z moškimi tovariši pomagale v povojni izgradnji
naše države.

Praznik, ki je pred nami, naj bo vreden takih tradicij.
Praznovanja naj bodo svečana in z ustreznim programom. Tu
naj se srečajo današnje proizvajalke, nekdanje borke, inter-
niranke in partizanske matere.

Vsaka doba ima svoje boje in zmage. O tem in o položaju
in vlogi žensk v današnji družbi naj se pogovorijo med seboj.
Razčlenijo in pregledajo naj, kaj smo in kaj je potrebno v de-
lovni organizaciji storiti, da bi ženske svojo družbeno in dru-
žinsko vlogo bolje in lažje opravljale. Darilom v delovni orga-
nizaciji se solidarno odpovejmo v prid koristnejšim, druž-
beno potrebnim ustanovam (v Litostroju demonstracijsko ekspe-
rimentalnemu centru za dnevno varstvo in usposabljanje du-
ševno prizadete mladine)!

Z veseljem sprejmemo skromen šopek rož, sprejmemo če-
stitke in pomoč sodelavcev pri vsakdanjem delu, ta dan in vse
naslednje dni.

Toda opustimo slabe navade zadnjih let. Zakaj bi morale
imeti po prazniku slab okus in motne spomine?!

Naj bo ta praznik tvoren in svečan!

E. L.

Doslej največje naročilo

Za namakalno-energetski sistem Hemren Dam v pri-
jateljskem neuvrščenen Iraku bomo do leta 1980 izdelali
in montirali za približno 280 milijonov dinarjev opreme
(približno 12 milijonov dolarjev). To je doslej največje
naročilo, ki smo ga podpisali bodisi za domače ali tuje
kuppe. Izvajalec gradbenih del je Hidrogradnja iz Sarajeva,
Litostroj pa nastopa v okviru poslovnega združenja INGRA,
ki je nosilec izdelave strojne in druge opreme.

Vrednost celotnega namakalno-energetskega sistema
Hemren Dam je 180 milijonov dolarjev, od tega znaša
vrednost strojne in druge opreme približno 35 milijonov
dolarjev.

Za Hemren Dam bo Litostroj izdelal in montiral
opremo temeljnega izpusta jezusa, ki sestoji iz treh loput
premera 3,4 metra, Howell Benger (disperzni zasun) pre-
mera 3 metre s pripadajočo opremo, dve Kaplanovi turbini
s skupno močjo 40 MW (podobni kot za HE Varaždin)
s regulacijo, drenažnim in hladilnim sistemom ter s pred-
turbinsko loputo. Prav tako bomo izdelali žerjav 140 t/25
ter drugo pomožno opremo za strojnico.

Za to naročilo je še posebej značilno, da bo konzul-
tациjo opravljal Energoprojekt iz Beograda, doslej pa so
pri večjih naročilih v tujini to opravljal švedski, zahodno-
nemški ali katerakoli druga podjetja razvitih držav.

Treba je poudariti, da je ta posel tudi finančno zelo
ugoden, kar je v obdobju svetovnega upadanja gospodarske
rasti prava redkost.

Zvezni sekretariat za zunanje zadeve
Socialistične federativne republike Jugoslavije

PROTESTNO PISMO

Ob zahrbtnem umoru Edvina Zdobca, našega vicekon-
zula v Frankfurtu, se delavci Titovih zavodov Litostroj
pridružujemo protestom jugoslovanske in vse napredne
svetovne javnosti. Z globoko žalostjo in ogorčenostjo smo
sprejeli vest o zločinskem umoru.

Podpiramo ostre proteste Zveznega izvršnega sveta in
Zveznega sekretariata za zunanje zadeve pri vladi Zvezne
republike Nemčije. Vlada ZRN mora takoj, dosledno in
odločno ukreniti vse za izkoreninjenje teroristične dejav-
nosti fašističnih skupin na svojem ozemlju in iz svojega
ozemlja.

Okrepljena sovražna propaganda in teroristična dejav-
nost s strani ustaške, belogardistične ter druge sovražne
emigracije, podprta s strani reakcionarnih imperialističnih
krogov v svetu, je naperjena proti neuvrščeni samoupravni
socialistični Jugoslaviji in proti ugledu, ki ga imamo
v svetu.

Zato zahtevamo, da ta sramotni zločinski umor raz-
čistijo, krivce kaznujejo in vnaprej zatrejo vsakršno dejav-
nost proti SFRJ in proti našim državljanom ter predstavi-
nikom v tej deželi.

V Ljubljani, dne 12. februarja 1976

Delavci delovne organizacije
Titovi zavodi Litostroj

Pogovor o Z žerjavi smo začeli izvoz

ŽERJAVOGRADNJA JE ČETRТА AKTUALNA TEMA, O KATERI SMO SE POGO-
VARJALI ZA NAŠO ČASOPISNO RUBRIKO »POGOVOR O PROIZVODNJI«. NA PO-
GOVOR SMO POVABILI DELAVCE, KI SE NEPOSREDNO UKVARJAJO Z RAZVOJEM
IN PROIZVODNJO TE PROIZVODNE VEJE.

Razgovora so se udeležili: dr. MARKO KOS, dipl. inž. — direktor
PRS (v. d. direktorja TOZD IRRP), DUŠAN HOČEVAR, dipl. inž. —
šef biroja IT, JOŽE LISJAK, inž., IVAN RODE, inž., in STANE
KOLENC, inž. — vsi vodje oddelkov v projektivi industrijskega
transporta, RUDI POTOČKI, dipl. oec. — šef komercialist — koordi-
nator za SEV iz prodajnega sektorja, JOŽE PEČAR — vodja odseka
tehnoške operativne industrijske opreme FI, PETER VOLK, samo-
stojni tehnolog industrijske opreme, IVAN POGAČAR — vodja
obrata industrijske opreme FI, DANILO PEČAR — delovodja
montaže žerjavov FI, STANE SVETELJ — glavni delovodja montaže
elektro opreme FI, IVAN REP in ČAZIM GAZIĆ, oba strojna klu-
čavničarja — monterja v montaži žerjavov.

ZAORALI SMO LEDINO NA
PODROČJU STANDARDIZACIJE
IN TIPIZACIJE

Dr. Marko Kos, direktor PRS, je
uvodoma prikazal razvojno pot
proizvodnje žerjavov:

Proizvodnja žerjavov sega na-
zaj do začetka Litostroja, kot
ena izmed treh tedanjih vej. Ta-
krat smo izdelovali turbine, čr-
palne in transportne naprave;
vsaka od teh je bila po obsegu

(Nadaljevanje na 6. str.)

KONFERENCA
OO ZK PI

Večjo pozornost kadrovski politiki

Člani OO ZK PI so se na začetku leta sestali na redni letni konferenci, kjer so pregledali in ocenili dveletno delo, izvolili novo vodstvo ter imenovali komisije.

Po poročilu o delu v dveletnem mandatnem obdobju se je v razpravo vključila vrsta članov.

Ko je Ivan Sabol govoril o povezanosti in učinkovitosti dela v družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih, je poudaril pomembnost vloge članov ZK pri tem. Prav od dela komunistov je mnogokrat odvisna aktivnost in prizadevanje tako sindikata kot zveze socialistične mladine ter nenazadnje delo samoupravnih organov, delavske kontrole in delegacij.

Informativni sistem se ne zadovoljuje potreb samoupravne organiziranosti znotraj delovne organizacije, zato je nujno čimprej ustrezno organizirati informativni center.

Za uresničevanje samoupravnega sporazuma o delitvi osebnih dohodkov smo odgovorni prav vsi, posebno napredne subjektivne sile. Ta proces moramo dosledno spremljati in sistem po potrebi dograjevati, za kar nosimo vso politično odgovornost.

V nadaljevanju je govoril še o idejnopolitičnem izobraževanju, stanovanjski politiki, ljudski obrambi in družbeni samozaščiti.

»Na današnji konferenci«, je še poudaril Ivan Sabol, »moramo poiskati odgovor na to, kaj smo prispevali, da bi spremenili razmere v okolju, kjer delamo, in koliko tam, kjer prebivamo — skratka, kakšen je položaj človeka v TOZD, ali je gospodar svojega dela ali mu še vedno določajo, kako bo živel in delal. Delovni ljudje moramo postati oblikovalci novih odnosov in ne samo dobrin, ki jih ustvarjamo!«

Z vidika 5. seje CK ZKS je razpravljala Zvonimir Volfand. Pri tem je dejal, da je OO ZK naloge opravljala dokaj uspešno, da smo imeli kratke sestanke, na katerih smo se srečevali in sprejemali delovne dogovore, kajti naši člani delujejo na različnih samoupravnih in političnih področjih v TOZD in OZD. Komunisti na teh ravneh so nosilci obravnav problematike celotnega poslovanja in gospodarjenja. Prav je, da s tako obliko dela in odnosi nadaljujemo še naprej in jo vgrajujemo v naše ustave in politične dokumente. Tovariš Volfand je spregovoril tudi o uveljavitvi delegatskih odnosov, kjer je čutili, da so začetne težave premošene. Proučujejo nadaljnje oblikovanje povezav s samoupravnimi organi, družbeno političnimi organizacijami, zbori delavcev o pravilnosti zastopanja njihovih stališč in njih informiranost. Za uspešnejše delovanje delegatskega sistema smo odgovorni tudi mi, zato moramo biti pri svojem delu še aktivnejši, predvsem pri oblikovanju stališč pri posvetovanjih in informiranosti.

Naši delegati v delavskih svetih in UO pa še vedno ne nasto-

pajo v novi obliki kot delegacija TOZD, to pa pomeni, da moramo delovanju delegacij na ravni OZD posvetiti večjo pozornost.

Delavska kontrola v OZD še ni razvila sistema delovanja v taki obliki, kot je predviden, toda čutili je, da se postopno vendar zanesljivo pogloblja v reševanje različne problematike. Zato smo ji dolžni zagotoviti gradivo in vse potrebno za njen nemoten sistem in razvoj delovanja.

Ob zaključku svoje razprave je tov. Volfand spregovoril še o stabilizacijskih ukrepih in poslovnih rezultatih TOZD in OZD, pri čemer je poudaril, da smo se v preteklem obdobju zares stabilizacijsko obnašali in da moramo tako še nadaljevati. Za še boljše poslovne rezultate pa bomo morali vložiti še več naših sposobnosti in naporov.

Radomir Babič se je v svoji razpravi dotaknil delovanja delavske kontrole. Meni, da je potrebno večjo pozornost posvetiti usposobljenosti teh članov za njihovo delovanje.

Miha Žilavec je ocenil poročilo o delu OO ZK TOZD, za katerega meni, da je odraz dela članov ZK. Prav je, da spoštujemo sprejete dogovore in jih zagovarjamo v praksi, to pa terja tudi veliko našega dela. Poudarek je dal sistemu nagrajevanja. Ko je govoril o reorganizaciji TOZD je poudaril, da moramo tudi na vseh ravneh spremljati samoupravno in politično notranjo organiziranost in jo pripravljati na nemoteno bodoče delovanje. Večjo pozornost je potrebno nameniti kadrovski politiki, kajti posamezni člani ZK so s svojimi družbeno političnimi nalogami preobremenjeni, po nekaterih oddelkih in obratih pa se moramo zavzemati za pritegnitev novih članov v vrste ZK. Člani ZK bomo morali postati bolj samokritični pri svojem delu, zavzemati se moramo, da v TOZD PI organiziramo aktiv mladih komunistov in posvetimo posebno pozornost idejnemu izobraževanju.

Stojan Djordjevič je poudaril, da smo naredili veliko, vendar pa meni, da poročilo o delovanju OO ZK v TOZD ne opredeljuje celotne naše dejavnosti, da pa daje veliko novih smernic za delo v bodoče.

Ko je govoril o sistemu informiranja v TOZD, je dejal, da poročamo samo o uspehih, kot da ne bi imeli nobenih problemov. Kritiziral je kadrovsko politiko dela ZK, ker predsednik OOS, DS in DK TOZD PI niso člani ZK, kar izpade tako, kot da člani ZK niso sposobni voditi teh organov.

Avzug Kočar je menil, da OO ZK vse premalo zadoljuje svoje člane za razreševanje določene problematike. Meni, da bi se v

bodoče morali več medsebojno dogovarjati, s čimer bi krepili odnose med člani ZK, obenem pa tudi obravnavali vso tekočo problematiko.

Predsednik komisije za sklepe je ob koncu razprave povzel osnove za pripravo sklepov, ki bodo posredovani v potrditev na prvi redni seji novoizvoljenega vodstva.

Na osnovi predloga sekretariata OO ZK in po razpravi je osnovna organizacija sklenila izključiti iz svojih vrst Dušana Momčiloviča in Vlada Hrahovca. Sprejeli pa so tudi sklep o izstopu Marjete Horvat zaradi družinskih razlogov.

Za novega sekretarja so izvolili Franca Kostevca iz tehnološkega oddelka, za člane sekretariata pa Inga Dolinarja iz tehnološkega oddelka, Franca Černivca iz livarne sive litine, Borisa Kalčiča iz čistilnice livarne jeklene litine, Petra Karadjo iz pločevinarne, Josipa Klobučarja iz oblikovalnice livarne jeklene litine, Jožeta Vojsko iz službe kvalitete in Rada Vrenjaka iz pločevinarne.

Sekretariat se je povečal od dosedanjih pet na osem članov in to zaradi predvidenih oblik delovanja, ki jih bodo organizirali v skladu z bodočim oblikovanjem novih TOZD.

Za člana Sveta ZK Litostroj so ponovno izvolili Miho Žilavca.

J. E.

Komu darilo

Na predlog medobčinskega sindikalnega sveta in ob udeležbi članic ZK je konferenca sindikata Litostroj predlagala, da denar, ki je namenjen za darila ob 8. marcu, nakažemo Demonstracijsko eksperimentalnemu centru v Ljubljani za razširitev delovnih in varstvenih zmogljivosti (za dnevno varstvo in delovno usposabljanje duševno prizadete mladine). To je humani ustanova, ki je v pomoč najbolj potrebnim — duševno prizadetim otrokom in njihovim staršem.

Članice ZK so razpravljale o praznovanju dneva žena. Izvršnim odborom OO sindikata so predlagale, da letos ne kupujemo daril, pač pa dajmo sredstva v humane namene.

OO ZK SSP

Prevečkrat samo načelno

Komunisti delovne skupnosti skupnih služb smo se 24. 12. 1975 zbrali na redni letni konferenci, da bi pregledali in ocenili opravljeno delo, izvolili novo vodstvo in komisije ter sprejeli program dela za naslednje obdobje. Sejo konference je začel sekretar osnovne organizacije tovariš Živkovič. Predlagal je dnevni red in organe konference, kar je konferenca soglasno sprejela. Zatem je podal poročilo o aktivnosti OO v mandatnem obdobju za leto 1974—1975 in v nadaljevanju tudi poročilo o delu sveta ZK TZL v istem obdobju.

Po uvodnem referatu in poročilu se je razvila živahna razprava. Prvi se je oglasil tovariš Štefan Rojina. Po njegovem mnenju delovanje komunistov PS močno ovira službena odsotnost že tako številčno šibke oddelčne organizacije, katera pa je v zadnjem času sprejela v svoje vrste nekaj novih, večinoma mladih članov.

Naslednji je razpravljala Ivan Elikan. Razpravljal je v smislu 5. seje CK ZKS in opozoril na nekatere pomanjkljivosti, ki zavirajo delo v naši kakor tudi v drugih osnovnih organizacijah. Vse prevečkrat se komunisti samo načelno strinjajo s političnimi akcijami, vendar ne delujejo konkretno, pri spreminjanju danih odnosov. Izboljšati moramo izobraževanje, informiranje, skratka pred nami je vrsta nalog, pri uresničevanju le-teh pa mora biti udeležen sleherni komunist.

Vukosav Živkovič je v svoji razpravi omenil učinkovito reševanje problemov v ožjih sredinah kot so npr. oddelčne organizacije. Tak način organiziranja in delovanja komunistov se je v izvoznem oddelku prodajnega sektorja izkazal kot učinkovit, zato ga moramo dograjevati tudi v prihodnje. V zaključku svoje razprave je kritično ocenil usklajevanje aktivnosti in akcij med posamezniki OO v naši delovni organizaciji, katerih učinkovitost je bila ravno zaradi omenjene pomanjkljivosti precej manjša.

Tovariš Knežević je svojo razpravo navezal na besede prejšnjih govornikov. Orisal je delo komunistov v izvoznem oddelku prodajnega sektorja, v katerem se že dlje časa borijo s težavami. Več pozornosti je posvetil kadrovskim izpopolnitvam oddelka z nekaterimi delavci iz zunanje montaže in projektive. Po njegovem mnenju je potekalo dogovarjanje za prestop teh delavcev v njihov oddelk mimo vseh pristojnih strokovnih služb in ne ravno po sa-

moupravni poti. To je v njihovem oddelku negativno vplivalo na medsebojne odnose in zato se je pojavilo več odprtih vprašanj.

S to trditvijo se je čutil izzvanega tovariš Marko Kržišnik, zato je posegel v razpravo. Njegova glavna misel je bila, da se nekatere službe v SSP obnašajo preveč suvereno, kot da so same sebi namen in ne servisi proizvodnih TOZD. Na izpolnjevanje proizvodnih nalog zaviralno vpliva-

jo odpori pri zaposlovanju v sami proizvodnji — tako je v TOZD FI čutili odpor proti zaposlovanju delavcev v drugi izmeni, ker izgleda, da prihajajo do izraza ozki interesi posameznikov.

Zadnji se je oglasil Štefan Trop. Menil je, da moramo v prihodnje bolj usklajevati delo oddelčnih organizacij znotraj OO in da se moramo komunisti v svojem delovanju dosledno zavzemati za izvajanje določenih sprejetih družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov.

V nadaljevanju seje smo člani OO ZK SSP izvolili novo vodstvo, sekretarja in njegovega namestnika ter predsednike komisij.

Za sekretarja smo izvolili Ireno Kosmač, za namestnika pa Martina Einhauserja.

M. Jurjavčič

Komisije pri svetu ZK

I. Komisija za idejno politično usposabljanje komunistov

1. URH Jože — predsednik	ICL
2. FIRIČ Vlado	SE
3. SIGULIN Marjan	IVET
4. HAUPTMAN Ivo	IRRP
5. VUNJAK Rade	PI
6. JAKOPIČ Vincenc	FI
7. POTOČKI Rudi	SSP

II. Kadrovska komisija

1. ŽILAVEC Mihael — preds.	PI
2. ČERNIVEC Franc	PI
3. PIRC Srečko	FI
4. NEMANIČ Ivan	FI
5. VUJANIČ Mirko	IRRP
6. GREBENŠEK Viktor	SSP
7. ŠIMUNIČ Emerik	IVET
8. VIRANT Jože	ICL

III. Komisija za organiziranost in obveščanje

1. ELIKAN Janez — preds.	SSP
2. JURJAVČIČ Milan	SSP
3. KARADJA Peter	PI
4. VULKAN Jure	FI
5. ŠUŠTAR Anton	IVET
6. TRNOVEC Karel	ICL
7. SOKLIČ Janez	IRRP
8. STRAKA Adolf	FI

IV. Komisija za družbenoekonomske odnose in samoupravljanje

1. ŠLANDER Jože — preds.	IRRP
2. KRILIČ Pavle	ZSE
3. DOLINAR Ingo	PI
4. EINHAVER Martin	SSP
5. KRIČEJ Maks	FI
6. POTEKO Franc	FI
7. BOŽIČ Ivan	IVET
8. REŽEK Anton	ICL

V. Komisija za mednarodne odnose

1. MLINAR Vlado — preds.	SSP
2. PREMK Miha	FI
3. DVORŽAK František	IVET
4. KLOBUČAR Josip	FI
5. CIGALE Janez	IRRP
6. DOLINAR Andrej	SE
7. FURLAN Ivan	ICL

VI. Komisija za družbeno samozaščito

1. BOKAL Ivan — predsednik	FI
2. PUNGERČAR Zvone	IVET
3. LESKOVEC Marija	SSP
4. KALČIČ Boris	PI
5. MAKŠAN Venčeslav	IRRP
6. ŠTRUMBELJ Janez	ICL
7. GELEMANOVIČ Matej	ZSE

Nov aktiv mladih komunistov

V skladu s sklepom 13. seje OK ZKS Ljubljana — Šiška smo ustanovili aktiv mladih komunistov pri OO ZK DS-SSP.

Na prvi seji 3. januarja, smo izvolili sekretariat aktiva mladih komunistov, sekretarja in namestnika.

V tričlanski sekretariat aktiva so bili izvoljeni: Cirila Rozman — FPR, Vojislav Vujošević — PS — IZVOZ in Nebojša Mladenović — POAE. Za sekretarja je bila izvoljena Cirila Rozman, za namestnika pa Vojislav Vujošević.

Sprejeli smo poslovnik o delovanju aktiva mladih komunistov.

Naša naloga je, da idejno-politično delujemo v OO ZSMS DS-SSP, OO ZK DS-SSP, v sindikatu, samoupravnih organih in raznih delegacijah (SIS, delegacija združenega dela ipd.).

Tričlanski sekretariat bo pripravil program dela in akcijski program v skladu z OO ZK DS-SSP. Prav tako bo pripravljala tudi gradivo, potrebno za seje aktiva mladih komunistov.

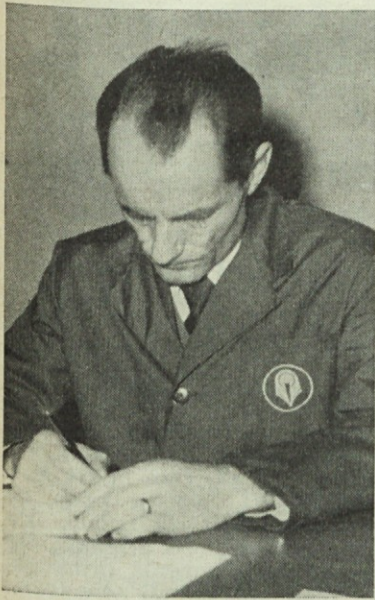
V razpravi smo poudarili, da moramo v nadaljnjem delu posvetiti več pozornosti boljši informiranosti članov aktiva o sejah OO ZMS DS-SSP, širšemu sodelovanju z IO OOS DS-SSP in njegovimi komisijami ter sodelovati pri pripravah kandidatnih list za volitve v samoupravne organe.

Predvsem pa se moramo aktivno vključevati v delovanje OO ZSMS, kakor nam narekuje sprejeti poslovnik o delovanju, pravicah in dolžnostih članov aktiva mladih komunistov pri OO ZK DS-SSP.

Novi sekretar sveta Zveze komunistov

Na prvi seji sveta ZK v novi sestavi je bil izvoljen za sekretarja sveta tovariš VUKOSAV ŽIVKOVIČ iz TOZD Institut za raziskave, razvoj in projektiranje. Od 1959 leta, ko je prvič stopil v vrste Litostrojčanov, pa do danes je aktiven družbenopolitični delavec.

Kot dober delavec in aktiven član samoupravnih organov je bil 1966. leta sprejet v zvezo komunistov. Naslednjega leta je bil že izvoljen za sekretarja osnovne organizacije ZK v nekdanji EE FI, nato za sekretarja oddelčne organizacije PRS VDS SSP in leta 1974 za sekretarja OO ZK skupnih služb. Tovariš Živkovič je tudi aktiven sindikalni delavec, saj je član sindikalnih forumov na občinski, republiški in zvezni ravni.

Sprejel je odgovorno nalogo

Ob izvolitvi na odgovorno funkcijo sekretarja Sveta ZK Litostroj smo ga zaprosili za kratek razgovor.

— Naloge sekretarja sveta ZK in sveta ZK Litostroj so zelo zahtevne. Kako nameravaš organizirati delo?

Svet ZK Litostroj kot koordinacijski organ osnovnih organizacij ZK mora zagotavljati oblikovanje skupnih pogledov in sprejemanje skupnih akcij za razreševanje vseh zadev, ki imajo značaj splošne problematike, za katere so potrebne idejnopolične opredelitve.

To je zahtevna in odgovorna naloga.

V okviru sveta ZK bo delovalo šest komisij in sicer na področjih idejnopoličnega usposabljanja, družbenoekonomskih odnosov in samoupravljanja, organiziranosti in obveščenosti, mednarodnih odnosov, družbene samozastite ter kadrovske politike.

Pravice, dolžnosti in odgovornosti...

Po statutu Zveze sindikatov Jugoslavije in po statutarnem dogovoru o organiziranosti in delovanju sindikatov in zveze sindikatov ima član sindikata zlasti te pravice in dolžnosti:

1. Sodeluje pri določanju in uresničevanju sindikalnih nalog.
2. Voli delegate v organe sindikata in je izvoljen za delegata.
3. Pove mnenje ali posreduje predlog o kateremkoli vprašanju z delovnega področja sindikata, zahteva, da pristojni sindikalni organ o tem razpravlja in ga o svojem stališču obvesti.
4. Prek izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata zahteva in dobi podrobnejše obvestilo, utemeljitev in obrazložitev sprejetih stališč in sklepov kateregakoli organa sindikata.
5. Zaradi varstva samoupravnih in vseh pravic iz dela se obrača na sindikalno službo pravne pomoči in od nje dobi praviloma brezplačno vsa pravna obvestila, pomoč in zastopanje.
6. Zahteva družbenopolitično zaščito sindikata, če mu kdo odreka posamezne samoupravne in druge pravice.
7. Lahko vložijo pritožbo na katerikoli sindikalni organ.

Pravice in dolžnosti uresničuje član sindikata predvsem v svoji

S tem so pokrita najpomembnejša področja aktivnosti ZK.

V komisijah so izvoljeni tovariši, ki so se pri svojem dosedanjem družbenopolitičnem delu izkazali in upamo, da bodo opravičili zaupanje, ki so jim ga izkazale njihove osnovne organizacije. Tudi novoizvoljeni sekretarji osnovnih organizacij so člani sveta in bodo prispevali, da bo lahko opravljal koordinacijsko vlogo in da bo učinkovit.

— Kako bo oblikovan program sveta in njegovih komisij in čemu bo dano največ poudarka?

Že na prvi seji sveta v novi sestavi smo se dogovorili o izhodiščih za pripravo in sprejem delovnega programa za dveletno obdobje in akcijskega programa za leto 1976.

Delovni in akcijski program sveta bo izdelan na osnovi delovnih programov osnovnih organizacij. Dogovorili smo se, da komisije pri osnovnih organizacijah izdelajo svoje programe, ki jih morajo osnovne organizacije potrditi do konca februarja. Na osnovi programov osnovnih organizacij bodo posamezne komisije pri svetu izdelale skupne programe, ki bodo obenem programi sveta ZK. Letos smo prvič komisije pri svetu organizirali tako, da jih sestavljajo predsedniki ustreznih komisij pri osnovnih organizacijah. Praviloma jih vodijo člani sveta. Tako smo vzpostavili kontinuiteto dela med komisijami sveta in med komisijami v osnovnih organizacijah. Izhodišča za pripravo programa so resolucije X. kongresa ZKJ, VII. kongresa ZKS in sklepi 5. seje CK ZKS, povezani z najbolj perečimi vprašanji iz življenja in dela naših delavcev, delovanja poslovnega in proizvodnega procesa. Zato program ne sme biti preobširen, ampak čim bolj stvaren in mora imeti natančno določene naloge, nosilce, roke in postopke za izvedbo teh nalog.

osnovni organizaciji, konferenci sindikata ali na drugih ravneh sindikalne organiziranosti.

Nič, kar je pomembnega za delavca, ne more mimo sindikata! Naše delovanje je usmerjeno na vsa področja delovnih in drugih življenjskih ter političnih interesov delavcev in na vse ravni samoupravne in družbene organiziranosti. Za tako širino delovanja imamo sindikati podlago v ustavi, v kateri je na novo opredeljena naša družbena vloga. Ta je posebej poudarjena na področju samoupravnega spoznavanja o ustvarjanju in razumevanju dohodka, na področju kadrovske politike in pri uresničevanju vseh drugih samoupravnih pravic in dolžnosti delavcev. V tem smislu so zastavljeni tudi sklepi 8. kongresa Zveze sindikatov Slovenije.

Prost dan

Po sklepu upravnega odbora imajo vse ženske, zaposlene v Litostroju, v počastitev dneva žena en dan izrednega plačanega dopusta. V sklepu je tudi določeno, naj bi, če je le mogoče, izrabile ta prosti dan 8. marca, na tistih delovnih mestih pa, kjer tega ne morejo, naj ga izrabilo najkasneje do 20. marca.

Poseben poudarek bomo dali naslednjim vprašanjem: organizaciji poslovnega in proizvodnega procesa, rezultatom ter pogojem gospodarjenja v letu 1976, stabilizaciji, pripravi srednjeročnega plana razvoja, planiranju in dohodkovnim odnosom v naši delovni organizaciji, družbeni samozastiti, kadrovske politiki, funkcioniranju delegatskega sistema (v delovni organizaciji, organih TOZD in skupščinskih organih), pa tudi analizi dosežkov na področju združevanja dela in sredstev v SOZD ZPS in nenazadnje idejnopoličnemu usposabljanju članstva ZK in celotne samoupravne strukture, da bomo učinkovito izvrševali zastavljene naloge.

— Kaj bo svet ZK ukrenil v tistih osnovnih organizacijah, ki so pasivne in se člani ZK ne vključujejo v konkretno družbenopolitično dogajanje?

Pasivnost nekaterih osnovnih organizacij je posledica pasivnosti njihovih članov in vodstev. Vzroki manjše aktivnosti so verjetno v neustreznih organiziranosti in neustreznih metodah dela. Na teh

področjih bomo morali marsikaj spremeniti.

Imamo nekatere številčno prevelike osnovne organizacije, zato je delo v takšnih organizacijah oteženo. Potrebno je veliko truda in časa za pripravo sestankov, možnosti za kritiko in samokritiko pa so majhne, saj komunisti ne obravnavajo problemov, s katerimi se neposredno srečujejo, ker se bojijo, da jih drugi ne bi napačno razumeli. Ljudje se lažje izpovedujejo v ožjem krogu. Delo moramo zato prenesti na oddelčne organizacije, ki jih bomo ustanovili v vseh večjih osnovnih organizacijah. Aktivnost slehernega člana ZK v osnovni organizaciji je odvisna predvsem od oblik dela. Tem moramo posvetiti posebno pozornost, da bi delo v osnovnih organizacijah ne slonelo izključno na sekretariatu ali celo na samem sekretarju, ampak da je v uresničevanje zastavljenih nalog aktivno vključen sleherni član osnovne organizacije. Le z aktivnim delom v osnovni organizaciji se bodo člani usposabljali, s tem pa tudi celotna organizacija ZK Litostroj. Ugotovili bomo obremenjenost slehernega člana ZK z družbenopolitičnimi

S skupnimi prizadevanji

Iz Žirov se je po končani osemletki Irena Kosmač napotila iskat znanje in učenost najprej v Škofjo Loko na gimnazijo, potem pa v Ljubljano na pravno fakulteto.

Nekega majskega dne je prvič prestopila področje, ki pripada Litostroju, z željo, da se zaposli v delovni organizaciji, ki je ponos vsega našega naroda. Od takrat so minila že več kot štiri leta in pol; po pripravniški dobi je delala na delovnem mestu pravnik v kadrovskega sektorja, od konca lanskega leta pa opravlja delo šefa pravne službe kot vršilec dolžnosti.

V mladinski organizaciji je bila aktivna v osnovni šoli in gimnaziji pa tudi na fakulteti. Bila je delegat II. konference ZMJ v Beogradu, član nadzornega odbora CK ZMS, vodila delo marksističnih krožkov za severovzhodni del Slovenije pri CK ZMS, aktivno delala v samoupravnih organih študentskih domov. Sedaj ima več funkcij (sodnik sodišča združenega dela, delegat MK SZDL v Zdravstvenem domu Ljubljana, član organizacijsko pravne komisije v ZPS...), ki pa jo pri njenem delu na delovnem mestu večkrat žal preveč obremenjujejo.

Ob izvolitvi za sekretarja OO ZK SSP smo jo zaprosili za kratek razgovor.

Naloga sekretarja OO ZK kot prvega med enakimi je zelo zahtevna. Kako nameravaš organizirati delo znotraj osnovne organizacije oziroma znotraj sekretariata?

Uresničevanje dokumentov ZKJ na vseh področjih družbenega življenja, posebno še v delovnih sredinah, je zahtevna naloga. Uresničitev je možna le s prizadevanjem vseh članov ZK in vseh delovnih ljudi, ki si z delom, zgledi in obnašanjem prizadevajo zgraditi pogoje za uresničitev samoupravnih socialističnih odnosov. Ob upoštevanju navedenih ciljev si tudi delo v sekretariatu in osnovni organizaciji predstavljam kot delo v skupini, kajti le s skupnimi prizadevanji in s prevzemom odgovornosti bomo lahko uresničili naš program in sproti opozarjali ter odpravljali nepravilnosti.

Ker je osnovna organizacija skupnih služb številna, saj šteje 78 članov, bo delo v glavnem potekalo po oddelčnih organizacijah, ki so v skupnih službah tri (oddelčna organizacija NS, oddelčna organizacija PS in FPR, oddelčna organizacija KSS z direkcije in POAE).

Pred osnovne organizacije ZK je postavljena vrsta nalog, posebno na področju utrjevanja in razvijanja samoupravnih družbenoekonomskih odnosov. Katere naloge bi izpostavila s tega področja?

Najpomembnejša dolgoročna naloga je uresničevanje stabilizacijskih programov. Zato bomo ta proces spremljali in sproti razreševali problematiko, po potrebi pa predlagali ustrezne dopolnitve.

Pri utrjevanju in razvijanju samoupravnih odnosov je pomembno, da ustrezno organiziramo informativni sistem v delovni organizaciji.

In nenazadnje bomo namenili posebno skrb kadrovske politiki. Seveda je še vrsta drugih nerazrešenih zadev, ki jih bomo točneje opredelili v delovnem programu OO ZK.

Kadrovska politika je eno najpomembnejših področij, kjer imamo komunisti pomembno vlogo. Kaj je po tvojem mnenju ali po oceni osnovne organizacije potrebno ukreniti, da bi začrtane naloge uresničili?

Na področju kadrovske politike v praksi večkrat prihajajo do posamičnih ocen, ki so pogosto pavšalne, trenutno izražene na nepravem mestu in na neprimeren način, največkrat pa so tudi neutemeljene. Pred Kadrovske komisije in sekretariatom je pomembna naloga: izdelati bomo morali kriterije, ki bodo pri kadrovanju odločujoči. S tem mislim predvsem kadrovanje v samoupravne in družbene politične organe. Pri kadrovanju vodilnega in vodstvenega kadra naj bo ZK poleg že navedenega v nenehnem sodelovanju s samoupravnimi organi, ki naj zahtevajo od navedene strukture programe, oziroma jim določijo cilje in smotre ter jih spremljajo, po potrebi pa seveda primerno ukrepanje. Čeprav smo, ne samo člani ZK, temveč skoraj vsi delavci izpolnili že več vprašalnikov in anket, žal ne razpolagamo z neke vrste kartoteko, iz katere bi lahko črpali osnovne podatke npr. koliko funkcij ima posamezen član ZK, kako jih izvršuje ipd. Potrebno bo izdelati evidenca. Menim, da bo to zmogel evdentičar v tesnem sodelovanju s strokovno službo, tajništvom samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij, kjer

tičnimi funkcijami ter redno spremljali in ocenjevali njihovo aktivnost. Da bi bili kos zastavljenim nalogam, moramo več narediti na področju idejnopoličnega usposabljanja članov, posebno mlajših in novosprejetih.

— Smo v obdobju, ko nameravamo ustanoviti nove temeljne organizacije. Kako bi opredelili poglobitve naloge v obdobju priprave na ustanovitev TOZD? Organiziranost naše delovne organizacije na ustavnih principih se odvija postopno. Na konferenci ZK Litostroj smo v letu 1975 ocenili, do kam smo prišli na tem področju in ugotovili, da lahko gremo v nadaljnjo etapo reorganiziranja velikih TOZD v več manjših. V tem letu moramo izdelati podrobne ekonomske elaborate o utemeljenosti te odločitve, da bi lahko ob koncu 1976 ustanovili nove TOZD v finalistih, polfinalistih in v nabavnem sektorju. Pri tem moramo poskrbeti, da se med novimi in obstoječimi TOZD vzpostavijo takšni dohodkovni odnosi, ki bodo omogočili učinkovito poslovanje v delovni organizaciji. Z ustanovitvijo TOZD IRRP in bodoče TOZD v nabavnem sektorju tudi delovna skupnost skupnih služb dobiva ustreznejšo organizacijsko obliko, čeprav ostajajo še odprta vprašanja.

J. E.

Le s skupnimi prizadevanji bomo uresničili naš program

naj bi se uradna evidenca tudi vodila.

Nadaljevali bomo že utečeno delo pri sprejemanju novih članov, pri čemer si moramo prizadevati, da bo postal član ZK le tisti, ki je s svojo družbeno odgovornostjo dokazal, da sprejema program, statut in politiko zveze in je pripravljen za družbenopolitično delo in ki je pridobil zaupanje okolja, v katerem živi.

Ali so komunisti dovolj aktivni in dosledni pri delu v sindikatu, zvezi socialistične mladine, samoupravnih organih in delegacijah?

S kakšnimi pomanjkljivostmi se srečujete in kje meniš, da ste dosegli pomembne rezultate?

O rezultatih oziroma pomanjkljivostih dela komunistov v sindikatu, ZSMS, samoupravnih organih in delegacijah smo poročali na letni konferenci. Nedvomna je ugotovitev, da aktivnost oziroma pogoji dela komunistov v naštetih oblikah udeleževanja niso taki, kot bi želeli, saj se precej pogosto srečujemo s preobremenjenostjo posameznikov (preveliko število funkcij), kar ima za posledico premajhno angažiranost, včasih celo neodgovornost pri izpolnjevanju pomembnih nalog, pa tudi »osamelost«, nepovezanost z osnovno organizacijo. Žal pa istočasno ugotavljamo, da je še precej komunistov neaktivnih.

I. E.

Aktiv mladih komunistov v ICL

11. decembra 1975 se je v izobraževalnem centru Litostroj prvič sestel aktiv mladih komunistov. Pobudo za ustanovitev aktiva je dala osnovna organizacija Zveze socialistične mladine Slovenije — ICL, ki je potem skupaj z osnovno organizacijo Zveze komunistov ICL aktiv tudi ustanovila.

Aktiv mladih komunistov sestavlja 15 članov ZK — učencev Izobraževalnega centra Litostroj. Iz svoje srede smo izbrali sekretariat aktiva, ki je sestavljen iz treh članov aktiva mladih komunistov. V njem so tovariš Vladimir Medžič, delegat aktiva mladih komunistov za OK aktiv mladih komunistov občine Ljubljana — Šiška, tovariš Milan Modrinič in tovariš Bojan Hatze — vodja aktiva mladih komunistov.

Kmalu po ustanovitvi smo pričeli sestavljati program dela, ki je hkrati akcijski program za šest mesecev letošnjega leta. Do tedaj bo aktiv deloval v taki sestavi, kakršna je sedaj, ob začetku novega šolskega leta v

septembru pa se bo zopet na novo konstituiral, saj bo mnogo članov aktiva po koncu šolanja odšlo na svoja delovna mesta v delovne organizacije.

Program dela obsega:

1. Vsi člani aktiva mladih komunistov so obvezno tudi člani marksističnega krožka.
2. Pri svojem delu se bomo opirali na politiko ZSMJ in ZKS.
3. Delovali bomo v okviru OO ZSMS ICL in sodelovali z OO ZKS ICL in drugimi družbenopolitičnimi organizacijami v izobraževalnem centru in izven njega.
4. V okviru OO ZSMS ICL se bomo borili, da se čim več

mladih vključi v ZSMS in v ZK.

5. Zavzemali se bomo za čim boljši učni uspeh in tovariške odnose med učenci.
6. Iz svoje srede bomo izvolili sekretariat aktiva in delegata za OK aktivov mladih komunistov.
7. V okviru OO ZSMS bomo sodelovali skupaj z marksističnim krožkom pri sprejemanju mladih v ZK.
8. O svojem delu bomo poročali v družbenopolitičnih organizacijah in glasilih delovne organizacije Litostroj in v izobraževalnem centru.
9. Na vsakem sestanku bomo pregledali važnejše politične dohodke doma in v svetu.
10. Obravnavali bomo razvoj ZK in njeno vlogo danes.
11. 25. maja bomo sodelovali pri sprejemu mladih v ZK.
12. Sproti bomo ocenjevali delo članov aktiva mladih komunistov.
13. Junija bomo sestavili nov akcijski program za šolsko leto 1976/77 in sprejeli v aktiv mladih komunistov na novo sprejete člane ZK iz vrst učencev ICL.

Program je kratek, pa smo zato tem bolj prepričani, da bo v celoti uresničen. Del programa je že uresničen in delo aktiva mladih komunistov lepo teče. Kot je omenjeno že v programu, so člani aktiva mladih komunistov obvezno tudi člani marksističnega krožka. Ta na naši šoli zelo dobro deluje. Mladi komunisti bi naj bili jedro krožka, a ugotovljamo, da so to sedaj drugi člani marksističnega krožka — bodoči komunisti. Zakaj je tako, raziskujemo ravno sedaj in prvi rezultati našega pristopa k temu problemu so že vidni. Mladi komunisti zopet obiskujejo marksistični krožek, še ne vsi, a ga bodo morali, saj se na njem idejno politično izobražujemo. Za uresničitev ciljev in nalog ZK ni dovolj le predanost politiki ZK ampak tudi

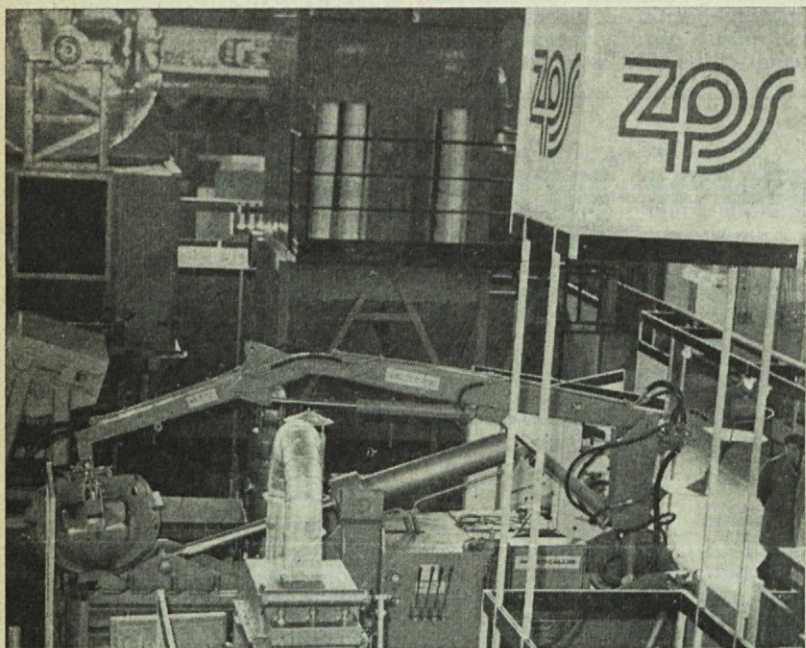
S seje konference sindikata in sekretariata sveta ZK ZPS

širše idejno politično obzorje. Ker deluje aktiv mladih komunistov na vzgojnoizobraževalni ustanovi, na kateri se izobražuje in vzgaja mladi rod samoupravljalcev, je naše delo in hkrati delo OO ZSMS ICL usmerjeno k čim boljšemu učnemu uspehu in tovariškim odnosom med učenci. Pri tem seveda sodelujejo tudi učitelji in starši. K izboljšanju učnega uspeha smo pristopili takoj ob začetku šolskega leta. Učenec, ki dosega boljši učni uspeh, uči — pomaga učencu s slabšim učnim uspehom. Oba odgovarjata za svoje delo pred razredno skupnostjo, ki ju je povezala na podlagi predlogov članov razredne skupnosti in njune pripravljenosti za skupno delo. Po polletju ugotavljamo, da je takšen način zelo uspešen in ga bi veljalo razširiti še v tiste razredne skupnosti, v katerih še ni zaživel. Mladi komunisti moramo sami vzpodbujati učence, da pomagajo sošolcem in biti pri tem vzgled, ne samo pri učnem uspehu, ampak tudi pri gojitvi medsebojnih tovariških, bratskih odnosov. Preprečevati moramo vse negativne pojave, ki bi se pojavili med

učenci ali med učenci in učitelji. Še naprej se bomo zavzemali za razširitev novega načina javnega ocenjevanja. Javno ocenjevanje se sicer na šoli izvaja, tj. učenci sproti izvemo za ocene in učitelji jih tudi utemeljujejo. Pri predmetu samoupravljanje s temelji marksizma pa učenci sami ocenijo znanje součenca in s soglasjem učitelja določijo oceno. Če je mnenje učenec realno, učitelj ponavadi nima pripomb, dostikrat pa se mnenja razhajajo, žal velikokrat zaradi nerealnosti učenec in navijanja za določene sošolca. Kljub temu tako ocenjevanje dobro teče. Pri njem se učimo samokritičnosti. Pri predmetu samoupravljanje s temelji marksizma naj bi se kazalo tudi delo mladih komunistov.

Se naprej se moramo boriti v okviru OO ZSMS ICL, da učenci postanemo soustvarjalci vzgojnoizobraževalnega sistema, da sodelujemo pri izvajanju učnih programov. Vse to bomo dosegli le z veliko mero zavesti do družbe kot celote, samokritičnosti, in z izpolnjevanjem dolžnosti, ki nam jih družba zaupa in pravičam, ki nam jih daje.

Bojan Hatze

NASTOP ZPS NA RAZSTAVI »TEHNIKA ZA OKOLJE '76« NA GOSPODARSKEM RAZSTAVIŠČU V LJUBLJANI V DNEH OD 4. DO 10. 2. 1976

Združena podjetja strojegradnje so na razstavi »Tehnika za okolje '76«, ki je bila odprta na gospodarskem razstavišču med 4. in 10. februarjem t. l., nastopila z izdelki štirih delovnih organizacij ZPS, in sicer: Gostola iz Nove Gorice, Hidrometala iz Mengša, Mlinostroja iz Domžal in Rika iz Ribnice. Razstavni paviljon je bil okusno aranžiran in je bil ZPS primerno predstavljen.

Vse večja pozornost opremi za varstvo okolja in nujna potreba po tovrstni opremi dajeta velike razvojne možnosti delovnim organizacijam ZPS, ki proizvajajo tovrstno opremo. Razstava je namreč pokazala, da sicer nekaj te opreme že proizvajamo doma, vendar več delovnih organizacij dela isto ali podobno, medtem ko nihče ne proizvaja opreme, ki je nujna za varstvo okolja. Mislamo, da je prav, da se v okviru ZPS temu problemu posveti več pozornosti.

S. Z.

USTANOVNA KONFERENCA OSNOVNE ORGANIZACIJE ZK TOZD IRRP

Po osnovanju aktiva Zveze socialistične mladine v novi TOZD IRRP je bila dne 25. 12. 1975 ustanovna volilna konferenca osnovne organizacije ZK IRRP, ki se je udeležilo 29 članov.

Poleg obveznih poročil se je vnela živahna in vsebinsko bogata razprava, ki je opredelila nekatere bistvene naloge in smernice za delo snovne organizacije in članov ZK v novi TOZD. Ugodno je bilo ocenjeno ustanavljanje novih TOZD v Litostroju, saj bodo tako delavci imeli večjo možnost samoupravnega odločanja. Vsi pravni in ostali postopki preveč zavirajo vsebinske procese in jih bo treba predvsem v naši TOZD pospešiti.

V novoustanovljeni TOZD vidimo boljše možnosti uspešnega reševanja notranjih problemov,

BOLJŠE MOŽNOSTI

perspektivnih razvijalcev-projektantov, temveč moramo pridobiti še nove.

Izdelati moramo ustrezen način nagrajevanja v skladu z opravljenim delom, čeprav se zavedamo, da bo lahko vsak sistem za ocenjevanje umskega dela relativen. Kot novoustanovljeni institut prevzemamo v podjetju in v družbi večjo odgovornost predvsem na področju raziskovalnega in razvojnega dela, ki ju bo treba kadrovsko ojačati in organizacijsko urediti ter stimulirati. Posebno pozornost moramo posvetiti prenosu razvojnih rezultatov v prakso, za kar se bomo morali ustrezno organizirati. Pri delu premalo uveljavljamo teamski pristop, ki edini zagotavlja optimalno povezavo in izkoriščanje znanja in izkušenj. Sodobne metode izbire raziskovalnih in razvojnih nalog, njihovo vrednotenje, spremljanje in ocenjevanje moramo uvajati že pri nalogah, ki jih sofinancira Republiška raziskovalna skupnost.

V zvezi z ZPS bomo morali v institutu izdelati koncept povezovanja in sodelovanja na področju raziskovalnega in razvojnega dela, saj vidimo smisel in prednosti združevanja strojegradnje tudi v koncentraciji in povezavi možgan.

Prisotni smo izvolili sekretariat osnovne organizacije v naslednji sestavi:

Beden Otmar — sekretar
Hauptman Ivo — namestnik
Beguš Goran — sekretar aktiva mladih komunistov
Kocjan Stanislav — namestnik
Maksan Venčeslav
Soklič Janez
Vujanč Mirko

V svetu ZK podjetja nas bo zastopal tovariš Vukoslav Živkovič.

J. Š.

SINDIKAT IN ZK ZA POŽIVITEV DELA »ZPS«

5. februarja sta se na razširjeni seji sestala predsedstvo sindikata in sekretariat Sveta ZK ZPS, da bi pregledala dosedanje delo na vseh področjih dela ZPS.

Eden od sklepov konference sindikata, decembra leta 1975, je bil, da se čimprej sestanejo družbenopolitične organizacije ZPS in analizirajo dosedanje delo na vseh področjih delovanja.

Velika pozornost na tem sestanku je bila posvečena prav sedaj obravnavanemu gradivu »Osnove za samoupravni sporazum o temeljih plana ZPS za obdobje 1976 — 1980«. Gradivo je ocenila kot ustrezno osnovo za pripravo srednjeročnega plana Združenih podjetij strojegradnje.

Istočasno je bilo sklenjeno, da se bosta sindikat in ZK ZPS skladno kot pobudnika aktivno vključila v vse faze oblikovanja plana, da bi zagotovila realizacijo v rokih, kot so predvideni v »Osnovah za samoupravni sporazum o temeljih plana ZPS 1976—1980«.

Pri oceni dela strokovnih odborov in strokovnih teles pri poslovnem organu ZPS je bilo ugotovljeno, da so posamezni odbori s svojimi pododbiri zelo aktivni. Pri nekaterih odborih, ki so v de-

lovanju medsebojno povezani, je prišlo do delnih zastojev, vzrok temu pa je manjša angažiranost nekaterih izmed odborov. Sprejet je bil sklep, da vse OOS in organizacije ZK v TOZD — članicah ZPS na osnovi izdelane analize razpravljajo o odgovornosti dela posameznikov v tistih strokovnih odborih, kjer je ugotovljena premajhna aktivnost.

Predsedstvo sindikata in sekretariat Sveta ZK pri ZPS menita, da neorganiziranost v organih ZPS zavira napredek, kar je v nasprotju s samoupravnim sporazumom in zahtevo družbenopolitičnih organizacij članic ZPS.

Za predvidene volitve v organe upravljanja naj se OOS in organizacije ZK že sedaj dogovore in predlagajo imena. Apel s tega sestanka je poslan tudi vsem delavnikom v ZPS, da dajejo več

pobud in konkretnih predlogov za izboljšanje dela na vseh področjih dejavnosti.

Poslovnemu odboru je bila dana zahteva, naj zaradi večjega učinka dela pregleda možnosti o nastavitvi profesionalnega kadra na tistih področjih, kjer je to potrebno.

Sindikalna organizacija ZPS naj Republiški odbor kovinske industrije spomni na predlog z dne 30. 7. 1975 o oblikovanju komisije za izvajanje sporazuma za strojegradnjo.

Komisija za družbeni standard pri sindikatu pa mora do 15. marca pregledati možnosti nadaljnje razširitve kapacitet na Jadranu ter o problematiki poročati na skupnem sestanku s predstavniki republiških sindikatov.

Na sestanku smo pozitivno ocenili družbenopolitično aktivnost pri združevanju 10 % amortizacijskih sredstev članic ZPS, saj so vse članice ZPS podpisale sporazum.

Predsedstvo sindikata in sekretariat ZK-ZPS sta nato na ločenih sestankih analizirala delo ter sprejela programe svojega dela.

Močni smo, če smo enotni

SPOŠTOVANI LITOSTROJČANI!

Na začetku odgovora na anonimno pritožbo delavcev Litostroja želim poudariti, da izjemoma odgovarjam na nepodpisano provokativno pismo, ki ga je nekdo od nas (ali pa je bilo podtaknjeno) poslal mestnemu sindikalnemu svetu Ljubljane. Odgovarjam torej kot predsednik Konference osnovnih organizacij sindikata. Zaupanje, ki ste mi ga dali, da vodim konferenco sindikata — najvišje koordinacijsko politično telo najširše družbenopolitične organizacije delavcev — mi nalaga, da s polno politično odgovornostjo razgrnem to pismo ter nanj ustrezno odgovorim. (Ker je v pritožbi pisano v glavnem »vi«, »oni«, kar kaže na odmaknjenost pisca od družbenih dogajanj, sem se odločil, da moje odprto pismo naslovim na »Litostrojčane«, seveda pa želim, da odgovor sprejmete z razumevanjem).

DOBER SINDIKAT — DOBRO SAMOUPRAVLJANJE

Naloge sindikata kažejo, da brez dejanske aktivnosti ne more biti pravega in resničnega samoupravljanja. Zato smo prevzeli nase veliko odgovornost in breme. Bili smo nosilci široke razprave po delovnih skupinah o sprejemanju Samoupravnega sporazuma za kovinsko in elektroindustrijo, katerega smo potrdili na zborih delavcev. Za uresničitev tega sporazuma v naši delovni organizaciji smo organizirali razpravo, ki jo lahko primerjamo samo še z razpravo o sporazumu o medsebojnih razmerjih.

Razprava o predlogu samoupravnega sporazuma o delitvi osebnih dohodkov je zajela vse dele kolektiva. In kje si bil takrat ti, Litostrojčan, ki si napisal pritožbo?

Nameste delavcev niso odločali vodilni posamezniki, kot pišete v pritožbi. Ker se zavedamo pomembnosti delitve osebnih dohodkov, smo oblikovali sporazum kar se da demokratično, osnovni ton delu in razpravi pa je dajala strokovna služba in komisija, ki smo jo samoupravno izvolili in sodim, da je dosedanje delo uspešno opravila. Vse družbenopolitične organizacije s sindikatom na čelu so pri tem odigrale pomembno vlogo.

DEMOKRATIČNOSTI PRIDRUŽITI SAMOUPRAVNO DOGOVORJENO DISCIPLINO

Eno od temeljnih načel sindikalne organiziranosti in delovanja je razrednost. Ugotovitev, da je sindikat množična družbenopolitična organizacija delavskega razreda, ki skrbi za uresničevanje njegovih interesov, pomeni, da je aktivnost v vsaki sindikalni organizaciji skladna z interesi delavcev. Gre predvsem za interese delavskega razreda, kot so opredeljeni v ustavi in dokumentih zveze komunistov; na tej podlagi temelje tudi sklepi sindikalnih kongresov.

V dokumentih osmega kongresa Zveze sindikatov Jugoslavije je opredeljena idejna usmerjenost sindikatov, saj je v njih zajeta celotna usmeritev za naše delovanje.

Ko smo se odločili za novo delitev osebnih dohodkov, smo se zavedali, da ne smemo upoštevati interesov posameznih članov, marveč moramo upoštevati predvsem interese delavcev celotne delovne organizacije.

Sindikalna organizacija je v tem primeru delovala v smislu dogovorjene politike in dvigala razredno zavest in solidarnost, ki se bori proti vsemu, kar ni v skladu s širšim interesom delavcev ali kar je uperjeno proti njim.

Ko smo posamične interese, ki izvirajo iz določenih problemov, ugotovili, smo različna hotenja soočili in se dogovorili za ustrezne razprave v delovnih skupinah, zborih delavcev, DS TOZD in komisiji.

Naša stališča, sklepi in akcije so postali obveza, kateri se mora pridružiti samoupravna DISCIPLINA.

V sindikatu samo z množično in konkretno dejavnostjo lahko zboljšujemo razmere in prispevamo k uresničevanju življenjskih in delovnih interesov delavcev. Konkretnost kot načelo sindikalne organiziranosti in delovanja pa pomeni, da moramo pri vsaki nalogi odgovoriti na več vprašanj:

1. Kaj hočemo ali moremo storiti?
2. Kako bomo opravili to nalogo?

3. Kdo bo opravil to nalogo?
4. Kdaj bo naloga opravljena?
5. Končno moramo po družbenopolitični akciji ugotoviti dosežene rezultate in morebitna odstopanja.

Konkretnost omogoča kontrolo nad tem, ali se akcije in sklepi pravilno ter pravočasno uresničujejo in kateri dodatni ukrepi so potrebni za doseg zaželenega rezultata.

Vsi vemo, da je težko sestaviti samoupravni sporazum o delitvi osebnih dohodkov, ki bi zadovoljili slehernega. (Na čem temelji sporazum in kje so odstopanja, je v pričujočem članku že odgovoril predstavnik oddelka za nagrajevanje.)

Najbrž je prišlo do določenih napak pri razporejanju v posamezne razrede, vendar se je za razrešitev teh odstopanj potrebno soočiti konkretno. Zato lahko vsak delavec v roku petnajstih dni od vročitve sklepa o razporeditvi zahteva varstvo pravic — torej ima pravico pritožbe v pisni obliki ali ustmeno neposrednemu vodji.

KAJ SMO PODPISOVALI?

Gotovo se podpisovanja niso spomnili vodilni delavci, da bi, kot piše v pritožbi, »uveljavili svoje načrte«.

Zakon in naš Sporazum o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu točno določa, da sporazumi, ki urejajo neodtujljive pravice delavcev — kamor spada delitev osebnih dohodkov — veljajo šele takrat, ko dve tretjini delavcev poda pismeno izjavo, da se strinja z določili sporazuma. Razen tega, da s podpisovanjem dobi sporazum pravno moč, pa je zagotovljena tudi seznanjenost delavcev in omogočeno neposredno odločanje.

Seveda sporazum velja šele tedaj, ko osnovna organizacija sindikata ugotovi, da niso bile kršene temeljne pravice delavcev v združenem delu. OO sindikata mora skladno s tem podpisati še izjavo, da soglaša z določili sporazuma.

Ob tem moramo ugotoviti, da je postopek sprejemanja potekal skladno z ustavnimi in zakonskimi določili.

Obstoja sicer vprašanje, kakšno vlogo imajo neposredni vodje pri zavzemanju in oblikovanju sta-

lišč in kakšno družbenopolitični delavci. Vloga vodij je dejansko zelo pomembna, saj to niso samo strokovnjaki določenega področja, pač pa so tudi družbenopolitični delavci. Njihova usposobljenost in angažiranost je prišla do izraza prav v tem času, ko smo razpravljali o delitvi OD. Pri oblikovanju stališč bi lahko opredelili naslednje dejavnike:

- sistem vodenja; — vloga vodje, kot informatorja;
- vloga sindikalne skupine
- razvitost samoupravnih odnosov.

Na oblikovanje stališč vpliva še več dejavnikov; te nosimo v sebi, ko odločamo in se uveljavljamo na vseh področjih življenja in dela. Pri tem smo, razumljivo, zelo različni; naš delavec se je tega lotil z anonimnim pismom, namesto da bi ugotovitve posredoval neposrednemu vodji ali na sestanku sindikalne skupine.

Danes smo že na tisti stopnji družbenega razvoja, ko pisma »višjim organom« in še posebej anonimna ne morejo razrešiti problematike. Samouprava je prerasla odločanje in upravljanje od zgoraj navzdol. Samo v združenem delu, torej v temeljnih samoupravnih skupnostih lahko odločamo in se dogovarjamo, kako bomo razdeljevali sredstva, seveda na osnovi enotnih družbenopolitičnih stališč in meril.

Anonimneži želijo povzročiti veliko več škode kot korist z njimi so in bodo težave. Vprašujem se, kaj je vzrok za tako razočaranje? Menim, da je to osamljen primer, to se ne dogaja pogosto in pomeni, da svojih stališč, mišljenj, predlogov itn. ne izražamo tam kjer bi to koristilo, ampak načelno blati delavce Litostroja in želi škodovati našemu ugledu in razvitosti samoupravnih odnosov.

SPOŠTOVANI LITOSTROJČANI!

Ne želim te kritizirati, anonimno si izrazil svoje mišljenje zato, ker se morda bojiš posledic. Dvomim, če je v samoupravnih sporazumih izražena nepoštenost in nepravilnost... Povej jasno in na glas! Če ne bo mogoče rešiti problema kljub vsem poskusom, potem je vzrok iskati neke drugje.

Ob koncu povem, da nisem noben poklicni funkcionar, temveč sem delavec, prav tako kot ti, in sem skušal napisati tako, da bi me razumel, kajti to je naloga nas vseh. Vsi se moramo oglašati v našem glasilu, zato pričakujem, da boš tudi sam pisal o tej problematiki! Veš, bolje je pisati o zadevah, da potem o njih razpravljamo v glasilu in poiščemo rešitev. Kaj misliš, napiši, pridi na razgovor! Močni bomo delavci Litostroja le, če bomo enotni in združeni!

Predsednik konference OOSL

Ivan Sabol

Pritožba!

Delavci Litostroja se pritožujemo proti vodstvenemu kadru Litostroja. Moramo vas obvestiti in vam nekoliko razjasniti nepravilni delitvi dohodkov. Tisti, ki so pri koritu, po domače povedano, si hočejo plače zvišati kar za več sto tisoč, delavcem bi pa najraje še tisto malo plačo znižali. Sestavili so takšen pravilnik, da je vse v korist vodstvu. Sedaj ga pa vsiljujejo s podpisom delavcev, da bi s tem uveljavili svoje načrte.

Zaradi tega nastajajo strašni prepiri po vseh oddelkih. Prosimo vas, ako je mogoče, da bi vi pristopili in omogočili plače tako kot je treba, ker moramo razumeti, da je tudi delavec človek in za njega je ista cena v trgovini kot za neko višjo osebo. Prosimo vas, da po možnosti vi napravite red in pravilno delitev dohodkov.

Delavci iz Litostroja

ODGOVOR NA ANONIMNO PISMO

Sem eden izmed delavcev Litostroja, ki je po službeni dolžnosti sodeloval pri oblikovanju sporazuma o delitvi osebnih dohodkov. Želel bi, da teh vrstic ne bi napisal nikoli. Prijetnejša bi mi bila dolžnost, da bi se s prizadetiimi tovariši srečal iz oči v oči in poskušal obrazložiti sporne stvari. Tako pa se s tem pisanjem obračam na skupino brezimnih Litostrojčanov in verjamem v star slovenski pregovor, ki pravi: V vsaki stvari je zrno resnice! Prepričan sem tudi, da so marsikatera sklepanja tovarišev plod nezadostne obveščenosti — po čigavi krivdi, o tem si ne bi upal soditi.

Naj bo kakorkoli že; nekaj dejstev pa bi ob tej priliki vseeno poudaril — mogoče bomo že s tem odstranili del nesporazumov.

Naš, tovarniški sporazum o delitvi osebnih dohodkov temelji na določilih samoupravnega sporazuma panoge, katerega je sprejelo na zborih preko 140 delovnih organizacij, preko 500 TOZD in približno 100.000 zaposlenih. Soglasje k omenjenemu sporazumu je dal tudi republiški sindikat kovinarjev. V tem sporazumu so opredeljena razmerja med delovnimi mesti, vključno z vodstvenimi, ki so v pritožbi kamen spotike. Dejansko pa naš tovarniški sporazum ni v celoti izkoristil možnosti, ki so podane za ocenjevanje vodstvenih delovnih mest, celo obratno: delovna mesta, kjer se zahteva nižja strokovnost, so nekoliko nad sporazumom, delovna mesta, kjer se zahteva višja strokovnost pa so praviloma pod povprečnimi ocenami.

V samoupravnem sporazumu panoge so prav tako določena odstopanja od poprečja navzgor in navzdol, pri čemer je iz gradiva, ki je bilo v javni razpravi, točno razvidno, da smo v mejah možnih odstopanj. Res je, da so določene skupine vodstvenih delavcev precej pridobile, znano pa je tudi, da so določena podjetja v okviru občine znatno višje stimulirala prav to kategorijo delavcev.

Ob sprejemanju tovarniškega sporazuma o delitvi osebnih dohodkov so družbenopolitične organizacije poudarile, da je uvedba stimulativnejših OD za vodstveni kader tudi prilika, da se okrepi odgovornost teh delavcev, posebno pomembno pa je, da bodo ti delavci plačani glede na doseženi uspeh organizacijske enote, za katero so zadolženi. Z drugimi besedami — osebni dohodek bo lahko neprimeren manjši, če bodo rezultati slabi.

Prav tako je mogoče, da so bili ob razporeditvi določeni vodstveni delavci razporejeni previsoko. Če je res tako, je vaša samoupravljalska dolžnost, da pomagate na pristojnem mestu (delavski svet TOZD) razrešiti taka neskladja.

Andrej STRŽINAR,
delavec v kadrovskem sektorju

Nova obratna ambulanta

Leta 1947 je bila ob otvoritvi nove tovarne odprta tudi obratna ambulanta Litostroj, ena od prvih obratnih ambulanz v Sloveniji, če ne upoštevamo ambulanz pri takratnih Jugoslovanskih državnih železnih. Čeprav takrat nihče še pomislil ni na osnovno nalogo obratnih ambulanz — AKTIVNO ZDRAVSTVENO VARSTVO, je z obratno ambulanto Litostroj bila dana podlaga za razvijanje te pomembne naloge.

Žal pa je naša obratna ambulanta v svojem razvoju naletela na nove in nove ovire — ena teh ovir so bili tudi prostori, v katerih se je v minimalnem obsegu razvijalo aktivno in pasivno zdravstveno varstvo. V tem zastajanju pa smo edinstveni v Sloveniji v primerjavi z drugimi, vsaj tako velikimi delovnimi organizacijami. Krivda ni samo na strani gospodarske organizacije, ampak tudi na strani zdravstvenih organizacij.

Ob novici, da bomo zgradili novo obratno ambulanto, je oživela stara ideja o prostorski povezanosti, ki bi omogočila tesnejšo sodelavo in povezavo s socialno

službo in službo varstva pri delu. Že zakon o varstvu pri delu (Uradni list SRS št. 32/74) v 2. členu ugotavlja, da se ustvarjajo varno delovno okolje in varne delovne razmere s tehničnimi, zdravstvenimi, socialnimi in drugimi ukrepi, s katerimi se preprečujejo in odpravljajo vzroki, zaradi katerih lahko pri delu pride do poškodb in zdravstvenih okvar delavcev. To pa lahko zagotovimo samo s tesno povezavo in sodelovanjem med pristojnimi službami, kar pa je možno le na ta način, da so si te prostorsko čim bližje.

Že to, da je socialna služba oddaljena od ambulante in službe

varstva pri delu skoro 500 metrov, je velika ovira za tesnejšo povezavo in sodelovanje. Ne smemo pozabiti, da vsakdo, ki pride v ambulanto kot pacient, ali na periodični pregled, pojmuje kot delo samo pregled in je zanj vsak telefonski pogovor ali pisanje samo zapravljanje časa, razen, če ni to v zvezi z njim samim.

Zato je zdravstvene delavce zelo prizadelo, ko smo zvedeli, da se bo dosedanja zasilna povezava s službo varstva pri delu še bolj razrahljala, zaradi prostorske oddaljenosti, ker zanje ne bo prostorov v novi zgradi obratne ambulante. Nam, zdravstvenim delavcem je mnogo lažje delati, če nismo povezani z nikomer, kajti delati z bolnikom neodvisno od delovnega okolja, kot delajo v splošnih ambulantah, je enostavno. Če pa je treba sodelovati s socialno službo in s službo varstva pri delu, je to dodatna časovna obremenitev, ki se je ne otepamo, saj nam olajšuje delo.

Če pa je ta povezava prostorsko tako oddaljena, potem se je bomo otepali. Laže je po telefonu odgovoriti, da ni časa za posvet, kot pa čakajočim pojasnjevati, da je treba prekiniti z delom zaradi razgovora s službo varstva pri delu ali s socialno delavko.

Z idejo prostorske povezave s SVD smo hoteli samo olajšati delo in sodelovanje omenjenih služb in to v korist neposrednega proizvajalca ne samo za danes, ampak tudi za jutri. Vsak drugačen postopek je podoben postopku človeka, ki raje plača petkrat na dan po 2 din za vožnjo z avtobusom, kot pa da bi nakupil žetonov po dinar in pol.

To je dovolj nazorna primerjava.

TEA

OBVESTILO

Vzgojno varstveni zavod Litostroj, Ljubljanska ulica 16, obvešča starše, da bo redni vpis otrok v varstvo od 1. III. 1976 do 15. III. 1976. Vsa pojasnila dobite v V. V. Z. Litostroj ali po telefonu 57-311.

Z žerjavi smo začeli izvoz

(Nadaljevanje s 1. strani)

proizvodnje enako vredna. Razvoj dvigal je bil vseskozi na svetovni ravni. V petdesetih letih je Litostroj med prvimi razvil skatlasto parabolično tipo mostov, kar je omogočalo uspešen konkurenčni boj s Kruppom, Mannom in Demagom. S temi tvrdkami smo se takrat srečevali predvsem na indijskem tržišču, ki je bilo v tistem času največji naročnik transportnih naprav na svetu sploh. Ostali proizvajalci so imeli takrat predalčne mostove. Poudariti je treba, da smo gradnjo dvigal postavili na osnovi lastnega razvoja, na domačo inovacijsko podlogo in na lastno pamet. Naslonjeni smo bili na znanje, ki smo ga pridobili pri univerzitetnem profesorju Frančku Kovačecu — pionirju naše strojegradnje. V začetku nismo imeli nobene licence, kasneje, leta 1964 pa smo sklenili pogodbo z angleško firmo »Adamson Alains«, s katero si izmenjujemo licence. Oni nam dajejo dokumentacijo iz metalurškega področja industrijskih dvigal.

Gradnja dvigal je bila tista veja, s katero smo v Litostroju leta 1954 začeli izvoz. To je izredno pospešujoče vplivalo na gradnjo in na nadaljnje projektiranje dvigal. Na licitacijah smo se soočali s tujo konkurenco, to pa je odpiralo nove vidike in nas sili-

Dušan Hočevar, dipl. inž.:

Za izdelavo specialnih železarskih dvigal smo se odločili po obširnem študiju tržišča doma in na tujem ter z raziskavo zmožljivosti pri konkurenčnih podjetjih. Odločili smo se predvsem za tisto področje železarskih dvigal, kjer se zahteva visoka strokovnost, to nam omogoča tudi sam ustroj podjetja, ki ima za proizvodnjo specialnih železarskih dvigal ustrezen strojni park in tudi strokovne kadre. Na podlagi poglobljenega študija in obširnega razvojnega dela ter lastnih izvirnih rešitev smo uspeli na licitacijah v konkurenci z znanimi tujimi tvrdkami dobiti naročila že kmalu po začetku tovrstne dejavnosti v Litostroju. Prva taka večja naročila so bila za železarno Skopje, kjer smo izdelali vsa specialna železarska dvigala nosilnosti 160 in 120 ton, večja naročila pa so bila še za železarne Ravne, Nikšič, Štore in Jesenice. V prvi dobi razvoja jugoslovanskih železarn smo pravzaprav izdelali zanje vsa specialna dvigala in si pridobili potrebne izkušnje. Na podlagi teh izkušenj smo pomagali opremiti z dvigali indijsko železarno Rour Kele. Izvozili pa smo tudi specialno 160 tonsko livarniško dvigalo in več specialnih dvigal za indijsko železarno Tata. Kasneje

POLARNI ŽERJAVI ZA ATOMSKE CENTRALE

Tovariš Lisjak, prosim vas, da nam nekaj več poveste o predvideni proizvodnji polarnih žerjavov za atomske centrale!

Inž. Jože Lisjak:

Energetska kriza je prisilila posamezne države, da težijo k samostojnemu reševanju energetske problematike. Zato smo pričeli pospešene gradnje atomskih — električnih central. Tu pa se poleg drugih problemov pojavi tudi velik problem transporta. Transport opravljajo dvigala velikih nosilnosti bodisi z običajnim (longitudinalnim) ali s polarnim gibanjem mostov. Po svojem svojstvu so to še dvigala, sicer pa so že pravi transportni stroji, ker opravljajo svojo funkcijo popolnoma avtomatično. To so stroji, ki odstopajo od dosežanega načina izgradnje dvigal. Po zahtevnosti se poleg samih nosilnosti srečujemo še s predpisi za gradnjo atomskih elektrarn. Pri samem projektiranju nastopajo in bodo nastopale težave zaradi razsežnosti samih nosilcev ali drugih sestavnih elementov. Naročeno imamo eno polarno dvigalo za AC Krško 320 t/79 t nosilnosti, pričakujemo pa naročilo za SZ, nosilnosti 400 t/80 t. V proizvodnji bodo nastopile težave pri varjenju mostov, saj tehta en nosilec 120 t, pa tudi tovarniški transport, tak kot je, bo težko zmogel nove naloge. Če bomo hoteli biti kos tem novim zahtevam, bomo morali pregrupirati dosedanja način proizvodnje dvigal. Tu pa ni problem samo strojno delo, težave bodo nastopile tudi pri elektroopremitvi. Prvič bo uporabljena elektronika upravljanja, to bo brezžično daljinsko upravljanje, ker mora dvigalo zaradi žarčenja delovati popolnoma samodejno.

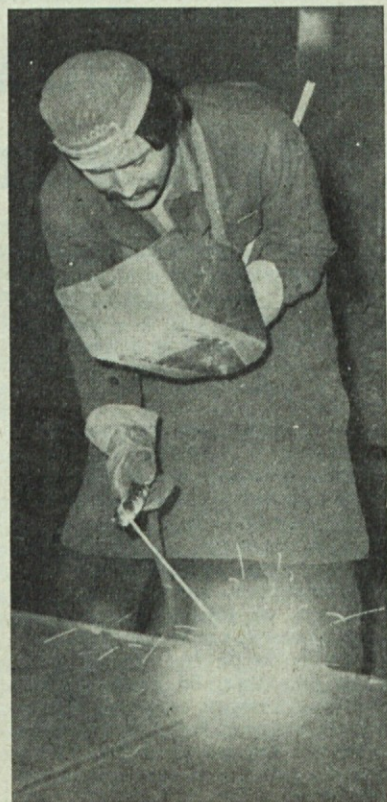
Tovrstna dvigala se v Evropi že pojavljajo, zato ta naročila pomenijo velik uspeh tudi v evropskem merilu.

IMAMO IZKUŠNJE

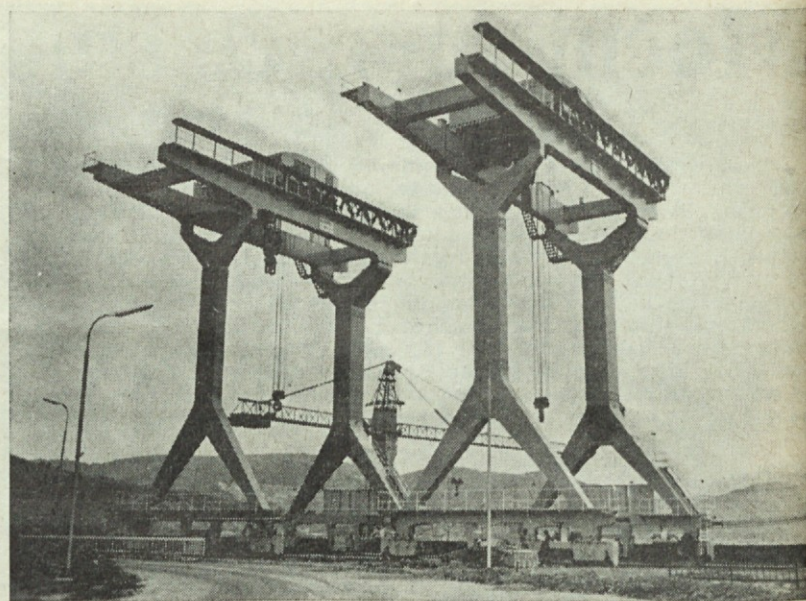
Ali lahko razgrnete razvojno — tehnološko in drugo problematiko, s katero se gotovo srečujete pri izdelavi dvigal?

Inž. Stane Kolenc:

Najvažnejša pri železarskih dvigalih globokopečnega tipa so prijemala — klešče, ki morajo zdržati delovno temperaturo 1500 °C. Če ne bi imeli določenih izkušenj, bi se v to sploh ne smeli spuščati. V Litostroju pa smo že izdelali objekte, kjer smo kvalitetno ugodili zahtevam. Težave pa so, ker v preteklosti ni najbolj-

Elektrovarilec Rade Mikič pri varjenju žerjava

160-tonska portalna žerjava v HE Djerdap se lepo vključujeta v pokrajino

ših možnosti za razvoj, saj primanjkuje kadrov in časa.

Drugi problem je nabava materialov, saj naš trg ni dobro založen z njimi, mi pa jih potrebujemo. Spuščamo se večkrat v zelo drzne kombinacije, ki jih znamo računsko in laboratorijsko zagovarjati, vendar je tu vključeno veliko tveganja.

Večje naročilo za izvoz je pet žerjavov 160 t/32 t za SZ, ki jih pravkar delamo skupaj z Metalno, s katero nastopamo v okviru ZPS. To naročilo smo dobesedno izbojevali ob hudi mednarodni konkurenci.

Imeli bomo težave pri nabavi materiala za zelo nizko temperaturno abmočje —25 °C, s temperaturno razliko do +400 °C je potrebno vgraditi potrebni material. Tudi nabavne možnosti so omejene. Tehnologi bodo morali pri varilskih postopkih posvetiti pozornost novim materialom, določene službe bodo morale k stvari pristopiti razvojno — tehnološko, ker prevzemni pogoji v SZ ne dovoljujejo popuščanja, kot je bilo to doslej.

Mostno dvigalo za AC Krško nima posebnih zahtev glede predpisov o AC. 165-tonsko dvigalo na razdalji 35 m je statično in dokaj zahtevno.

RAZŠIRITI PROIZVODNJO V ZPS

Tovariš Potočki, kakšne so naše možnosti za prodajo dvigal v deželah — članicah SEV, saj vemo, da imajo le-te velike potrebe?

Rudi Potočki, dipl. oec.:

Za SZ imamo skupaj z Metalno naročilo za 50 dvigal do leta 1980. To smo dosegli po dogovoru meddržavne menjave. Nastaja samo vprašanje, kako resno se bomo lotili naloge, za razširitev del pa bomo tudi nekaj vložili v proizvodnjo. Druga perspektiva je v transportu za atomske centrale.

Jugoslavija in SEV sodelujeta v mednarodni organizaciji Interatomenergo, ki načrtuje in izvaja kompletne naprave za atomske centrale. Povpraševanje po tej opremitvi bo veliko, saj ta organizacija predvideva, da bodo v prihodnjih desetih letih gradili 10 do 15 AC na leto. Jugoslavija naj bi nastopala s transportno tehnološko opremo, sodelovali pa naj bi še s črpalkami v sekundarnem krogu. Ponujajo tudi izdelavo črpalk v primarnem krogu, vendar je tu potrebno sodelovanje z Jugoturbino ali s kom drugim. Izdelovali naj bi tudi dieselske motorje za proizvodnjo električne energije z močjo približno 1800 KM. Imamo tudi možnosti za sprejem naročila za izdelavo krožnih dvigal, s tem bi razširili proizvodnjo še na druge člane ZPS, ker kompletno tehnološko transportno ne bi mogli izdelovati v Litostroju, vendar bi bili nosilci posla.

TESNEJE MORAMO SODELOVATI

Kako se v tehnološkem pogledu pripravljate na nova naročila, tovariš Pečar, in kako razrešujete morebitne probleme?

Jože Pečar, delovodja:

Pri naročilu 50 dvigal za SZ jih bo Litostroj izdelal 10 na leto, skupaj z Metalno iz Maribora. S tehnološkega področja želimo, da bo pravočasno opravljena delitev dela in da bodo urejene tehnične zahteve. S tem bi razbremenili pomanjkanje prostorov v montažni dvorani žerjavov. Tesneje moramo sodelovati z našo plansko operativno in to glede števila žerjavov, ki bodo hkrati odpremljeni, a tako, da ne bi zavirali ostale proizvodnje. Taki posegi namreč vplivajo na pocenitev proizvoda.

V proizvodnji žerjavov nismo imeli posebnih težav ne pri mehanskih ne pri termični obdelavi,

Strojni ključavničar Čazim Gazić

res pa je, da ima vsak naročnik tudi nekaj svojih zahtev, ki vplivajo na tehnologijo izdelave. Z dnje čase se pojavljajo v reduktorski in žerjavski proizvodnji večji cementirani zobniki od 500 do 1200 mm premera. Vezani smo na termično obdelavo in brušenje zob v kooperaciji. Pri zobnikih nastopajo kritične deformacije, ki so nam in kooperantu še zelo malo znane, so pa še v dopustnih mejah izdelave. Pri sodelovanju s kooperanti se srečujemo z večjimi stroški in zamudami rokov. Omenil bi še tekalna kolesa, ki jih tudi plansko površinsko kalimo v kooperaciji. Če vzamemo naročilo za SZ, je to 600 tekalnih koles premera 710 mm. Za eno kolo plačamo v kooperaciji 1700 din, to je skupno 1.000.000 din; tu niso odsteta vsa redna naročila žerjavov. Menim, da bi bilo potrebno razmisliti o nabavi aparature za plansko površinsko kaljenje, saj bi jo z ozirom na potrebe nujno potrebovali.

POTREBNO JE VEČ IZBOLJŠAV

Tovariš Volk, ker ste delali v montaži žerjavov, danes pa pridobljene izkušnje prenašate kot načrtovalec v tehnologijo, vas prosim, da poveste, kako predvidevate poenostaviti in poceniti proizvodnjo?

Peter Volk, samostojni tehnolog:

Delavci iz področja dvigal smo bili veseli zvenčnega naročila —

Strokovnjaki s področja žerjavogradnje

lo na nova pota. Dvigalogradnja je prva prinesla Litostroju standardizacijo in tipizacijo na osnovi modulnega sistema. S tem pa smo zaorali ledino v Jugoslaviji in na osnovi tega oblikovali predpise jugoslovanskega zavoda za standardizacijo — JUS standardi. To je omogočilo sistemizacijo vseh tipov, kar je izredno olajšalo delo pri ponudbah, ki so postale vse številnejše. Prvo razdobje našega razvoja, do leta 1970, je bilo omejeno na splošno industrijska dvigala, sedaj pa se usmerjamo na čedalje bolj tehnološko zahtevna dvigala. To je povezano z našo visoko ceno, ki jo pogojuje visoka kvaliteta in večja konkurenca številnih jugoslovanskih podjetij v tej stroki, ki proizvajajo dvigala v velikih količinah in izbiri ter po izredno nizkih cenah. Poleg tega se v zadnjem času pomikamo v področje največjih nosilnosti, kjer je zelo malo konkurence.

Industrijska dvigala s kavljem niso več dvigala, temveč že postajajo transportni stroji oziroma manipulatorji. To bo tudi naša bodoča usmeritev. Usmerjati se bomo morali na zahtevne naprave z visoko stopnjo obdelave in s čim večjo zahtevnostjo inženirskega dela. Zato je razumljivo, da smo se usmerili na dvigala za metalurško stroko (kot tehnološke naprave) in pa dvigala za atomske centrale, stroje z najvišjo stopnjo zanesljivosti in zahtevnosti.

USPELI SMO V KONKURENCI S TUJIMI PODJETJI

Tovariš Hočevar, kaj nas je vodilo, da smo se odločili za izdelavo specialnih žerjavov za metalurgijo?

MAGNETNI ŽERJAVI

Kakšno vrsto dvigal še izdelujemo pri nas, tovariš Rode?

Inž. Ivan Rode:

V zadnjem obdobju se je z močnim razvojem tehnologije pojavilo vprašanje opreme obstoječih žerjavov in izgradnje novih posebnih kvalitet. Zato so se posebno v ladjedelnicah zavzeli za visoke transportne kapacitete, za žerjave z magnetnimi vrtljivimi travverzami za prenos pločevine in profilov, ki so potrebni pri izdelavi ladij. Ti žerjavi so zelo obremenjeni in postavljeni na takih mestih, kjer poteka pretok vsega materiala za izgradnjo ladje. Procesni tečejo brez prisotnosti ljudi, ker celotno tehnologijo upravlja žerjavovodja s pomočjo prijemal. V tehnologiji dela v železarnah je bilo treba projektirati prijemala za manipulacijo železarskih izdelkov in prenos starega železa, zato smo razvili tudi hidravlične grabilce, ki so sestavljeni iz že izvedenih litostrojских komponent in so splošno uporabljivi.

POGOVOR O PROIZVODNJI

50 električnih mostnih dvigal za SZ in ostalih naročil v zadnjem času. Pred nas je postavljena izredno zahtevna naloga, kako načrtovati ter konkretno tehnološko pripraviti proizvodnjo, da premostimo vse znane in neznanе težave v tem procesu. Dotaknil se bom proizvodnih problemov še v fazi zvarjencev. Pri gradnji žerjavov se še posebno zahteva visoka kvaliteta vseh zvarjencev, saj nanje gradimo brez predhodne temeljne obdelave strojne elemente, kot so reduktorji in podobno. Koraki projektive, konstrukcije in tehnologije so bili v zadnjem času usmerjeni v izboljšanje kvalitete in pocenitev žerjavov. Nove zamisli smo že preizkusili na namočilu za Jugoturbino. Gre za tehnološke izboljšave pri zaključnih delih na samih zvarjenicah ogradij mostov. Rezultati teh izboljšav se še posebno odražajo v montaži ter so vzpodbudni. Odstranimo napake skrajšajo čas za prilagajanje glavnih stikov na samem ogradiju mosta v delavnici. Po prvotnem načinu je bilo potrebno dvakratno sestavljanje ogradij, enkrat v delavnicah pločevinarne, drugič ponovno v montaži, napake pri izdelavi pa so se seštevale ter se vleklo do zaključnih del v montaži. Veliko pridobimo na času in prostoru še posebno pri več enakih žerjavih, saj samo enkrat sestavljamo ogradija in ne dvakrat, kot do sedaj. Ne smem pa pozabiti oceniti vloge medfazne kontrole, ki mora že v sami pripravi v končni izdelavi nenehno spremljati izdelavo zvarjencev in energično odklanjati nekvaliteto. Znano je, da so popravila slabo izdelanih zvarjencev težavna in v večini primerov dražja od novih. Teženj, ki vodijo k izboljšanju in pocenitvam, potrebujemo še celo vrsto, če hočemo tudi v bodoče ostati opaženi kot visokokvalitetni proizvajalci dvigal. Zadnja leta smo opazili upadanje tovrstne proizvodnje, zaradi odklonilnega stališča naše komercialne pa so mnogi, posebno starejši delavci grozili s prekvalifikacijo.

MORALI BOMO INVESTIRATI V NOVE STROJE

In kaj menite vi, tovariš Pogačar, ki kot obratovodja montaže žerjavov docela poznate to proizvodno vejo?

Ivan Pogačar, obratovodja:

Od leta 1960 do leta 1963 je naglo naraščala proizvodnja dvi-

gal, tako da smo leta 1964 izdelali 2505 ton dvigal, kar je največ v tej veji doslej. Ta količina je leta 1970 padla na 1500 t, po letu 1973 pa naglo pada, tako da za leto načrtujemo samo 600 t. V največji konjunkturi smo montirali žerjave povsod, kjer je bilo kaj prostora, zdaj pa smo se prostorsko skrčili tako, da imamo trenutno na razpolago del srednje hale, ki pa ne zadošča, če pomislimo na našo proizvodnjo. Na dlani je, da prostorsko nismo več primerno opremljeni, manjka nam ustreznih strojev (n. pr. prenosnih vrtnikov itd.). Da bomo kos predvidenim nalogam, bomo morali spremeniti oz. prilagoditi konstrukcijski stroj in tehnologijo, saj vemo, da tako velikih kosov ne bo mogoče obdelovati na strojih, pač pa jih bomo obdelovali v montaži. V vseh teh letih nismo v žerjavogradnjo investirali skoraj nič. Zdaj je čas, da ukrepamo in vnaprej razrešimo probleme, saj bomo le tako lažje kos nalogam. Glede kaljenja bi morali v okviru ZPS misliti na kalilnico, saj je pri nas že dolgo problematično ne samo površinsko kaljenje, pač pa tudi nitiranje in cementiranje. Sodin, da bi moral Litostroj kot eden glavnih nosilcev strojegradske, proizvodnje organizirati tako, da bi več sklopov delali v kooperaciji v okviru ZPS, pri nas pa bi proizvedli montirali in izdelovali večje kose.

VNAPREJ MORAMO PREDVIDETI PODSKLOPE

Kako je z elektroopremo, ki je pri dvigalih zelo pomemben faktor, tovariš Svetelj?

Stane Svetelj, glavni delovodja:

Po stari tehnologiji smo z elektroopremo opremljali žerjave od samega zvarjenca do dinamičnega oziroma statičnega preizkusa, danes pa je to pri večjih žerjavih skoraj nemogoče. Zato bi morala tehnologija že vnaprej predvideti podsklope, kot so kabine, posamezne vleke, samostojni mački, seveda pa bi pri tem lažje sodelovali tudi kooperanti.

Imamo precej zapletljave pri nabavi reprovromateriala, to je pri nabavi ploščatih kablov, ki jih načrtovalci predvidevajo povsod. Ker je žerjavogradnja nekaj let nazadovala, smo kadrovske precej oslabili, zato se bomo ponovno srečali s tem problemom, posebej pri večjih objektih, kjer moramo imeti sposobne in samostojne monterje.

Kaj menite delavci v delavnici o tem, o čemer smo se danes pogovarjali?

Čazim Gazić, strojni ključavničar-monter:

Omeniti moram, da smo v delavnici nezadovoljni, ker že tri leta samo životarimo. Precej dobrih monterjev je zato zapustilo to vrsto proizvodnje in so šli na delovna mesta, kjer so polno zaposleni z delom.

Mene zanima, kakor večkrat slišim, zakaj mnoge ponudbe odpadejo zaradi previsoke cene? Zakaj smo predragi, s tem pa izgubljamo nekatere stalne kupce naših dvigal, na eni strani, na drugi pa, kot vidite, nam žerjavjem primanjkuje dela?

Kaj vas še teži v delavnici, tovariš Rep?

Ivan Rep, strojni ključavničar-monter:

Za predvideno povečanje proizvodnje bi morali imeti najprej ustrezne prostore pa tudi modernjša orodja. Ko sem montiral zunaj, so imela druga podjetja moderne magnetne vrtnalke stroje za stransko vrtnanje, mi pa delamo tako kot pred dvajsetimi leti.

Stane Lomšek, ključavničar, ki dela pri sestavi žerjavov

Kako ste razrešili trenutno pomanjkanje dela v montaži žerjavov, tovariš Pečar?

Danilo Pečar, vodja odseka:

Kot delovodja sem verjetno najbolj soočen s problematiko, o kateri govorimo in je za delavce, ki delajo na montaži žerjavov, zelo občutljiva. Zaradi pomanjkanja naročil smo delavce zaposlili v drugih obratih, seveda pa je zato prišlo tudi do negodovanja, ker delavci sodijo, da so zaradi pomanjkanja naročil zapostavljeni tako glede razvoja konkretne proizvodne veje kot pri osebnih dohodkih.

V ZPS MORAMO IZVRŠITI DELITEV DELA IN DELITEV PROGRAMOV

Tovariš Kos, kje so po vašem mnenju vzroki za vrsto pomanjkljivosti, s katerimi se srečujete tako v projektivi in tehnologiji kot v proizvodnji?

Dr. Marko Kos:

Težave v proizvodnji po mojem mnenju izvirajo iz tega, ker se ukvarjamo z vsemogočimi tipi žerjavov, kar pa ne omogoča specializacije. Sedaj imamo možnost, da v okviru ZPS načrtamo delitev dela, delitev programov. Osnovni namen delitve mora biti specializacija, to je proizvodnja na osnovi komponent. To mora biti vodoravna in bolj poglobljena kooperacija, ne pa navpična, da bi enostavno med seboj delili objekte različne vrste.

Pri montaži dvigal bomo zato uporabljali tipizirane elemente, ki so se danes že izkristalizirali, bo pa potrebno v tej smeri še veliko delati.

Navpična delitev programa pa bo ugodna za specializacijo raziskovalcev in razvijalcev v projektivi, da se bodo osredotočili samo na določene smeri, kar predstavlja racionalizacijo dela v okviru strojegradske. To deli-

tev programa smo sicer že v grobem načrtali in naša naloga je, da jo dosledno izpeljemo.

Gotovo na tem pogovoru nismo razjasnili vsega, kar nastaja tako na področju razvoja in projektiranja kot v proizvodnji žerjavov. Pa vendar lahko iz pogovora ugotovimo, da se vsi, od projektantov do monterjev trudijo, da bi proizvodnjo žerjavov povečali, jo modernizirali in s tem obdržali ugled, ki ga ima Litostroj doma in v svetu.

POVEČATI MORAMO VLAGANJA

Andrej Fende, glavni delovodja v pločevinarni — TOZD PI se pogovora iz objektivnih razlogov ni mogel udeležiti, zato smo ga naknadno zaprosili za izjavo.

»Dobro poznam problematiko izdelave zvarjencev za gradnjo mostnih tekalnih žerjavov. Popolnoma se strinjam, da bi bilo potrebno to vrsto proizvodnje, katera je v zadnjem času močno padla, razširiti oziroma povečati z novimi in bolj zahtevnimi naročili. Predno gremo v podpis večjega naročila, bi morali kom-

pleksno rešiti vprašanje tehnologije izdelave zvarjencev (toleranca) ter kot glavni problem prostor. V obstoječem obratu pločevinarne nismo v stanju izdelovati večjih količin žerjavov oziroma zvarjencev za glavne nosilce, ker le-ti potrebujejo mnogo več prostora kakor izdelava zvarjencev za ostale veje naše proizvodnje. Menim, da bi bilo potrebno zgraditi novo halo, v kateri bi bilo mogoče variti nosilce in jih kasneje montirati. Saj bi se tako izognili težavnemu transportu iz obrata v obrat. Poleg tega bi bilo potrebno urediti tudi peskanje pločevine pred razrezom, ker peskanje velikih zvarjenih nosilcev ne bi prišlo v poštev v obstoječi peskarni.

Zelo spodbudno je iskanje novih naročil, bodisi za bolj komplicirane ali pa tudi večje žerjave. Vedeti pa moramo, da je potrebno povečati vlaganja v nove objekte, ali pa za razširitev že obstoječih. Če pa ne bomo storili na tem področju ničesar, ne moremo pričakovati drugega kot kasnitev rokov ter padec kvalitete.

I. E. A. N.

Razvoj sistema delitve OD.

Samoupravna sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov elekrokovinske stroke in Litostroja sta uzakonila tudi nek sistem relativnega vrednotenja delovnih mest, vrednotenja, ki pri uresničevanju iznaja celoma iz obstoječe neustrezne organizacijske sheme v Litostroju, to pa je zopet posledica dosedanje politike nagrajevanja. Politika nagrajevanja je zaradi nizkih osnovnih osebnih dohodkov povzročila premike v smeri odpiranja novih delovnih mest (predvsem vodstvenih), neustreznih nazivov (glavni, samostojni), ki niso v skladu z dejansko odgovornostjo in delom, pa tudi nerealno preseganje norm in neupravičeno število nadur. Takšna politika je razen tega, da mase osebnih dohodkov v celoti ni zadržala na dosti nižjem nivoju, povzročila veliko škodo disciplini, organizaciji in produktivnosti v podjetju. Zato je bil že zadnji čas za sistemsko urejanje nagrajevanja, ki je pogoj za uspešno kadrovske politiko, organiziranost in razvoj podjetja.

Sistem razporeditve delovnih mest in posameznikov v skladu s samoupravnim sporazumom zaradi navedenega gotovo ni idealen, čeprav predstavlja verjetno največ, kar je bilo možno storiti v relativno kratkem času. Kljub napakam pa je sistem, zato je že sam po sebi pozitiven v primerjavi z vsemi nesistemi, saj poleg drugega omogoča odkrivanje napak, njihovo količinsko in kakovostno vrednotenje in kaže pot za iskanje sistemskih resitev.

Zavedati pa se moramo tudi, da takšen sistem ne sme biti statičen, temveč razvijajoč se, dinamičen organizem. Opravičeno delo pomeni sele prvi korak, začetek urejanja odnosov na področju delitve dohodka in osebnih dohodkov, ki mora v naslednjih fazah omogočiti se bolj pravično in pravično povezavo osebnih dohodkov z delovnim prispevkom posameznika in povezavo delitve OD z ustvarjanjem dohodka v TOZD.

Če bomo dopustili stagnacijo sprejetega sistema, pa se bomo v kratkem zopet znašli v nesistemu z vsemi znanimi škodljivimi posledicami.

Na podlagi analiz in strokovnih predlogov kadrovske službe in v okviru dogovorjene politike razvoja podjetja se bomo morali o delitvi dohodka in osebnih dohodkov kot temeljni samoupravni pravici delavcev tudi v bodoče samoupravno dogovarjati.

1. Kritično in na podlagi strokovne analize poslovnih funkcij podjetja moramo oceniti organizacijsko strukturo podjetja in jo uskladiti z nivojem in obsegom dela. Šele na ta način izdelana organizacijska snema z ustreznimi opisi delovnih mest, medsebojnimi povezavami in opredeljeno odgovornostjo bo predstavljala ustrezno osnovo za pravičen in pravilen sistem delitve osebnih dohodkov po prispevku posameznika in enote. Čeprav je nesmiselno pričakovati, da bo lahko takšno zahtevno delo opravljeno v nekaj mesecih, to ne pomeni, da ni nujno potrebno.

2. Pri konkretnih razporeditvah v TOZD in strokovnih službah so se pokazale nekatere pomanjkljivosti našega sporazuma, ki bi jih bilo treba odpraviti že pri reševanju pritožb in izpolniti sistem, ne pa da smo nesistemske iskali popravke. Seveda pa to ne pomeni, da lahko dopustimo večje spremembe sporazuma. Tudi reševanje pritožb mora potekati v skladu z medsebojnim dogovorom, ki naj sloni na strokovni analizi in principu paritete med TOZD, ne pa na bolj ali manj uspešnih pritiskih.

3. Razviti bomo morali sistem nagrajevanja po doseganju dogovorjenih, planiranih ciljev za vodilne delavce. To je pomembna novost v našem sistemu nagrajevanja, vendar je postavljanje realnih ciljev in ocenjevanje njihovega doseganja izredno zahtevna naloga. Cilji morajo biti postavljeni tako, da je njihovo doseganje ali nedoseganje izključno v okviru možnosti vpliva vodilnega, ne pa posledica zunanjih vplivov. Zato je postavljanje samo finančnega cilja zelo vprašljiva in pomeni hudo poenostavitev sistema vodenja in nagrajevanja po ciljih. Gotovo pa je, da bo takšen sistem nagrajevanja zahteval zelo dober sistem planiranja.

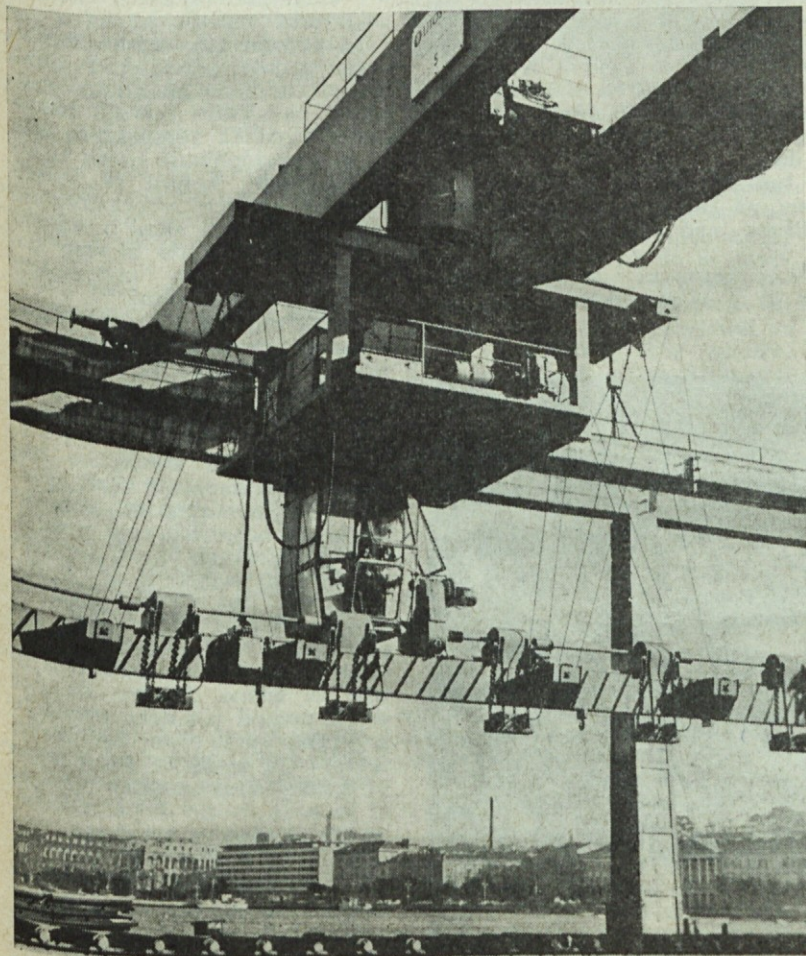
4. Izdelati bomo morali sistem napredovanj tako v okviru posameznega delovnega mesta kakor napredovanj za posamezne poklicne profile ter merila za napredovanje. Določen red na tem področju bo preprečil težnje k razbijanju sistema relativnega vrednotenja, povečal disciplino ter delavcem predložil realnejše perspektive.

Razvojni koncept vsakega podjetja neposredno pogojuje tudi določeno kadrovske politiko. Naš razvojni koncept predvideva širjenje, pogojeno z ugodnim položajem na trgu in uveljavitvijo podjetja, predvsem pa temelji na lastnem razvoju, na proizvodnji najzahtevnejših proizvodov. Zato je kadrovska funkcija v Litostroju, katerega razvojni koncept temelji na kvaliteti, strokovnosti in izkušnosti kadrov, izredno pomembna.

Tega se moramo ves čas, tudi pri nagrajevanju, dobro zavedati. Kadrovska služba pa mora biti strokovno dovolj močna, da bo v skladu s sprejetimi načeli razvojne in dogovorjenimi načeli kadrovske politike to oblikovala in uresničevala.

Seveda pa mora imeti za to tudi zadostna pooblastila, obenem pa se mora zavedati svoje velike odgovornosti.

dipl. ing. Jože Šlander

Portalni magnetni žerjav 12 Mp, ki smo ga izdelali za ladjedelnico Uljanik

Usmerjeno izobraževanje

(Nadaljevanje)

Predlog predvideva, da bomo izvajali usmerjeno izobraževanje v različnih oblikah organiziranja usmerjenega izobraževanja. Naj jih naštejemo.

Center usmerjenega izobraževanja po dejavnosti (npr. center za izobraževanje kovinarskih delavcev). V takem centru bi izvajali oba dela usmerjenega izobraževanja za več vrst poklicev ene ali pa tudi več gospodarskih oziroma družbenih dejavnosti, in sicer na ravneh, ki jih sedaj izvaja srednje, višje in visoko šolstvo.

Izobraževalni center v okviru proizvodne organizacije združene dela.

Tak center bi predvsem izvajal drugi del usmerjenega izobraževanja, izobraževal bi poklice določene panoge oziroma družbene službe. Lahko pa bi izvajal tudi program prvega, skupnega dela usmerjenega izobraževanja s prvimi izbirnimi usmeritvami za določeno gospodarsko panogo oziroma družbeno dejavnost.

Vzgojnoizobraževalna organizacija, ki bi izvajala samo prvi del usmerjenega izobraževanja.

Prve izbirne usmeritve v tem dveletnem skupnem delu bi morale upoštevati potrebe gospodarstva in družbenih dejavnosti na področju, kjer bi taka vzgojnoizobraževalna organizacija delovala. Ta oblika bi prišla v poštev največ v občinah, ki sedaj nimajo srednje šole.

Predlog poudarja, da se bodo oblikovali centri za usmerjeno izobraževanje skladno s potrebami gospodarstva in družbenih dejavnosti, kar bo preseglo sedanjostno razdrobljeno mrežo srednjih šol. Odločilno vlogo pri uveljavljanju stvarnih potreb in racionalnih rešitev pri izobraževanju bodo imele samoupravne interesne skupnosti za usmerjeno izobraževanje. Temeljne take interesne skupnosti bodo delovale pri načrtovanju in izvajanju enega ali več sorodnih vzgojnoizobraževalnih programov. Več temeljnih samoupravnih interesnih skupnosti pa se bo združevalo po dejavnostih. Ko vsi dokumenti in predlog poudarjajo spremenjeno, aktivno, usmerjajočo vlogo gospodarstva in družbenih dejavnosti pri usmerjenem izobraževanju, potem lahko razumemo, da predlog posebej označuje vlogo samoupravnih interesnih skupnosti. V njih se bodo srečali ter usklajeno načrtovali in izvajali delo pri razvoju usmerjenega izobraževanja tako gospodarstva in družbene dejavnosti kot tudi pedagoški delavci.

POGOJI ZA UVELJAVLJANJE REFORME IN NJENO POSTOPNO UVAJANJE

Za praktično izvajanje reforme ter uveljavljanje vseh njenih organizacijskih in vsebinskih sprememb bo zelo pomembno, kako bodo za svojo novo vlogo usposobljeni pedagoški delavci. Predlog navaja potrebo po spremembah v poklicnih profilih pedagoških delavcev, tj. pri izobraževanju novih bodočih pedagoških delavcev za svoj poklic, kot tudi potrebo po dopolnilnem izobraževanju sedaj zaposlenih pedagoških delavcev, da bodo kos posebej didaktičnim spremembam. Povečati bo treba število učiteljev za določene predmete. Vez z gospodarstvom in družbenimi dejavnostmi se bo okrepila tudi s tem, ko bo v izobraževanje pritegnjenih več strokovnjakov iz združenega dela kot doslej.

Od pedagoških delavcev pa bo v glavnem odvisna uspešnost reforme.

Reforma bo zahtevala ogromno drugega pripravljalnega dela — od pregleda, dopolnjevanja ali izdelave poklicnih profilov in njihove klasifikacije, sestave predmetnikov in učnih načrtov, zlasti številnih načrtov za drugi del usmerjenega izobraževanja, pripravo novih učbenikov, delovnih zvezkov za učence, standardizira-

ne opreme učilnic, laboratorijev in šolskih delavnic, do raznovrstnih drugih učnih sredstev, saj temeljijo sodobne metode pouka na delu učencev z različnimi viri znanja in ne toliko na razlagi ali predavanju. Že samo prehod od sedanje oblike izobraževanja učencev v gospodarstvu (vajencev) na celotno organizacijo pouka bo zahteval dodatne učne prostore. K temu je treba dodati priprave za preobrazbo srednjih šol, ki so po svojem sedanjem statusu najbolj oddaljene od bodočega usmerjenega izobraževanja, priprave za ustanavljanje domov za učence, novih centrov za usmerjeno izobraževanje. Vse to zahteva premošiljen, strokovni pristop in velika finančna sredstva.

Težko si predstavljamo, da bi celotno reformo izvedli naenkrat, frontalno. To tudi finančno ne bi bilo izvedljivo. Zato predvideva predlog postopno uresničevanje reforme. Tako bi lahko n. pr. najprej uvedli enotne učne načrte za splošnoizobraževalne predmete, ki se že sedaj poučujejo v vseh srednjih šolah. Nekateri so bili uvedeni že v zadnjih letih, npr. obramba in zaščita, samoupravljanje s temelji marksizma, od prej pa telesna vzgoja. V naslednji etapi bi izdelali preostale učne načrte za skupno obvezno osnovo v prvem delu usmerjenega izobraževanja, nato za prve usmeritve in končno bi prešli na uvedbo drugega dela usmerjenega izobraževanja. Predlog navaja kot možnost, da bi začeli s prvo etapo najpozne-

je v šolskem letu 1977/78. Dejansko pa so sedanje srednje šole, ki izobražujejo v SRS pedagoške poklice, že v tem šolskem letu prešle na pot usmerjenega izobraževanja. Tako so imeli učenci dosedanje pedagoške gimnazije v našem izobraževalnem centru proizvodno tehnični pouk iz kovinarstva, del učencev dosedanje vzgojiteljske šole pa tak pouk iz elektro stroke.

Zadnje razprave okoli usmerjenega izobraževanja so postavile v ospredje stališče, da bi začeli izvajati prvi del usmerjenega izobraževanja že letos jeseni v nekaterih izobraževalnih centrih, kjer za to že obstajajo možnosti (npr. razprava na seji komisije predsedstva CK ZKS za idejnopolična vprašanja vzgoje in izobraževanja, kulture in znanosti).

Znan je že rok za javno razpravo o predlogu usmerjenega izobraževanja: od 15. februarja do 15. aprila bo tekla obsežna javna razprava v delovnih organizacijah, družbenih dejavnostih, šolskih kolektivih, krajevnih skupnostih in bo torej imela tudi splošen značaj široke družbene akcije. Vanjo se bomo vključili tudi Litostrojčani, k čemer naj pripomoreta članka v prejšnji in v tej številki našega časopisa. V prihodnji številki bomo že navedli nekatera vprašanja, ki se porajajo ob predlogu usmerjenega izobraževanja, in se s tem lotili same razprave.

H. P.

Nov seznam telesnih okvar

23. avgusta 1975. leta je stopil v veljavo nov seznam telesnih okvar. Novi seznam nekatere okvare izpušča, vnaša pa nekatere nove, ureja višino odstotka, ki je v nekaterih primerih višji, v drugih nižji in podobno.

S tem sestavkom želimo seznaniti vse invalide, ki jim je bila telesna okvara že priznana ali pa so imeli telesno okvaro, pa jim ta ni bila priznana, ker je v starem seznamu ni bilo navedene, da se oglase v kadrovskega sektorja pri socialni delavki, kjer se bodo o zadevi lahko podrobneje pogovorili.

V Uradnem listu SRS št. 1 z dne 22. januarja 1976 je objavljen Sklep o izvajanju družbenega dogovora o seznamu telesnih okvar in družbenega dogovora o poklicnih boleznih, ki se uporablja od 23. avgusta 1975 dalje. Iz omenjenih dokumentov povzemamo naslednje:

Za vse telesne okvare, ki so nastale po 22. avgustu 1975 se uporablja omenjeni družbeni dogovor in prenehajo veljati določila 354. člena Statuta skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji. Vsi uveljavljeni invalidi, ki so do 22. avgusta 1975 uveljavili pravico do invalidnine zaradi telesne okvare iz seznama telesnih okvar po prejšnjih predpisih, to pravico zadržijo in se jim bo invalidnina izplačevala še naprej, tudi v primerih, ko na primer novi družbeni dogovor ne vsebuje takšne telesne okvare ali določa zanje višji ali nižji odstotek. Po prejšnjih predpisih bodo imeli pravico do invalidnine za telesno okvaro tudi vsi zavarovanci, ki so tako zahtevo vložili v roku 6 mesecev po uveljavitvi tega dogovora. V primeru telesne okvare, ki je nastala pred uveljavitvijo družbenega dogovora o seznamu telesnih okvar, prejšnji seznam okvar pa te okvare ni vseboval ali je zanje določal višji odstotek, lahko zavarovanec to pravico uveljavi po starem seznamu s pravico od 23. avgusta 1975 dalje, če vložil zahtevek za invalidnino do 30. julija 1976. leta. Če bo v takšnih primerih zahtevek vложен po 30. juliju 1976, bo pravica do invalidnine odločena le za šest mesecev nazaj, računano od prvega dne naslednjega meseca, ko je bil zahtevek vложен. Po 30. juliju 1976 ne bo možno uveljaviti pravice do invalidnine v primerih, ko novi seznam take telesne okvare ne predvideva, oziroma določa nižji odstotek, kot je bilo določeno v starem seznamu telesnih okvar. Možnost uveljavljanja in-

validnine po prejšnjem seznamu telesnih okvar oziroma ugodnejše variante je torej omejena do 30. julija 1976. leta.

Magda Kreft

Letna konferenca OO ZK Servis

Januarja smo na letni konferenci OOZK Servis pregledali, kaj smo v času od ustanovitve (7. 4. 1974) pa do danes naredili.

Naloge, ki smo si jih zadali, smo v celoti izpolnili. Težave imamo le z izobraževanjem mladih komunistov. Vsi bi se radi izobraževali in se še bolj podrobno seznanili z zgodovino, delovanjem in vlogo ZK med delavskim razredom. Redno prebiramo časopis Komunist, organiziranih tečajev in seminarjev izobraževanja pa nimamo.

Zastavili smo si nalogo, da v prihodnje še dosledneje izvajamo dolgoročni stabilizacijski program in povečamo aktivnost vseh naših delegatov na vseh področjih svojega dela.

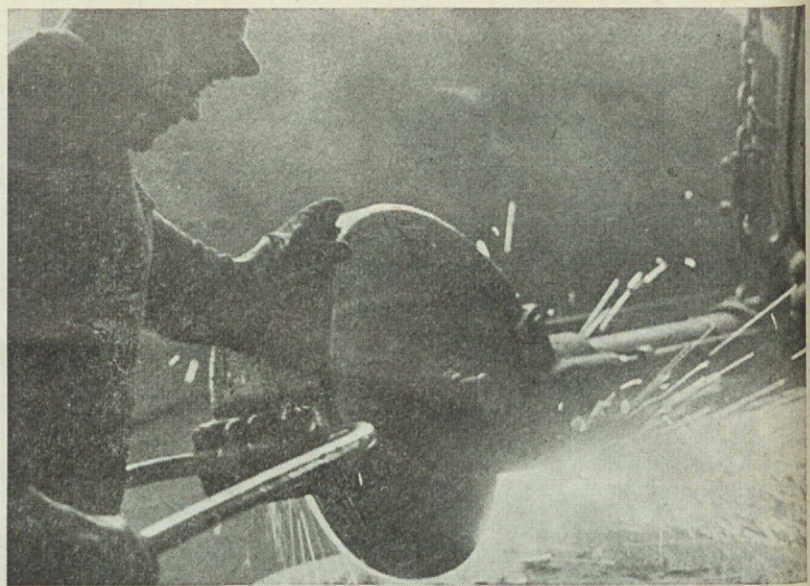
V začetku februarja smo imeli tudi konferenco sindikata naše temeljne organizacije združenega dela, na kateri smo se podrobneje seznanili z vedno večjo vlogo sindikata med delovnimi ljudmi in vlogo delavca samoupravljalca.

Smo majhna TOZD, a hočemo biti enakopravni v združenem delu delovne organizacije TZ Litostroj in to v ekonomskem kakor tudi v političnem smislu.

T. Š.

Na sejo letne skupščine sindikata so se v Servisu dobro pripravili

Med brušenjem pri takem delu je brusilec premalo zavarovan

Nekaj o varnostni vzgoji

Varnostna vzgoja je preventivni sistem ukrepov, ki seznanja delavca z nevarnostmi dela, ustreznimi varstvenimi ukrepi ter ga izobražuje in usposablja, da se lahko sam brani nevarnosti.

Zakon o varstvu pri delu pravi, da sta vzgoja in izobraževanje v zvezi z varstvom pri delu sestavni del splošnega in poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Seznanjanje z varstvenimi ukrepi in normativi morajo delavci vključiti v organizacijo in vodenje delovnega procesa.

Najmočnejši adut kompleksnega varstva pri delu in s tem varnostne vzgoje je prav gotovo ustava SFRJ, ki v svojem 161. členu določa, da mora biti slehernemu delovnemu človeku zagotovljena pravica do pogojev za delo, ki mu zagotavljajo telesno in moralno neokrnjenost in varnost.

Za uresničevanje in pospeševanje varstva pri delu, katerega izvajanja uzakonjajo prej omenjeni akti, smo odgovorni vsi od glavnega direktorja in samoupravnih organov, preko vodij obratov, tehničnih vodij, delovodij, skupinovodij vse do neposrednih izvrševalcev na posameznih delovnih mestih. Nikakor ni to samo naloga službe za varstvo pri delu in pooblaščenih oseb v TOZD.

Kulture dela si danes brez varnostnega vzgajanja sploh ni mogoče zamisliti. K temu sodi tudi varnostno vzgajanje vodij na vseh stopnjah organizacijske lestvice. Vodilno osebje in organizatorji proizvodnje morajo dobro poznati tehniko varnosti in ostala načela kompleksne varnosti pri delu. Predpostavljamo morajo biti ne le večji del na svojem področju in imeti temeljito znanje iz varstva pri delu, temveč morajo dajati svojim podrejenim dober osebni zgled.

Varnostna vzgoja je namreč vedno osebna in izhaja iz misli, hotevja in predvsem delovanja določene osebe in prehaja na drugo osebo, ki te vplive sprejme ali odkloni. Osebni zgledi vplivajo na izoblikovanje varnostnega vzdušja, ki zajema zaradi spontanega posnemanja in medsebojnega vplivanja vse članke njihovih delovnih skupin.

Varnostna vzgoja je temelj in osnova organizacije in izvajanja varnega dela na delovnih mestih. Zato mora biti varnostno izobraževanje in usposabljanje enakovredno vsem ostalim vrstam poučevanja za učinkovitejše delo.

Posebej moram poudariti, da so vodje OOZD, TOZD, obratov, oddelkov, skupin ipd. šele takrat pravi vodje dela ter organizatorji proizvodnje, ko načrtno in strokovno skrbijo za varnost svojih ljudi pri delu. Kadar neposredni vodje del od svojih ljudi ne zahtevajo varnega ravnanja pri delu, delajo to v nasprotju s predpisi in navodili o varnem delu, ne glede na vsa prizadevanja službe za varstvo pri delu, pooblaščenih oseb ali celo vodstva podjetja.

Ta nedopustna napaka se običajno pojavlja tam, kjer neposredni vodja del in njihovi nadrejeni ne sledijo razvoju tehnologije z vidika varstva pri delu in si ne pridobivajo novih znanj in spoznanj, katera bi morali obvezno vključiti v organizacijo proizvodnje. Ker sami obstanejo v razvoju, tudi ne morejo posredovati drugim podrejenim delavcem, novih znanj.

Velika napaka, ki se pri predpostavljenih še pogosto pojavlja, je ta, da mnogo lažje uvidijo potrebo po varnostnem vzgajanju za ostale kot zase.

V naši delovni organizaciji se vpliv varnostne vzgoje ne čuti dovolj močno, saj se letno zgodi nekaj težjih nevarnosti pri delu, ki imajo za posledico celo invalidnost. V nekakšno opravičilo nam je, da smo pač delovna organizacija, ki ima veliko nevarnih strojev in naprav ter težke pogoje dela v večini obratov. Raziskave in analize poškodb potrjujejo že znana dejstva, da kot vzrok nevarnosti pri delu prevladuje tako imenovani »človeški faktor« (70 do 80 %). Proti temu je naperjena varnostna vzgoja, ki je brez dvoma eden najmočnejših elementov celotnega varstva pri delu.

Z uresničevanjem in pospeševanjem tega pa bomo veliko prispevali k hitrejšemu uresničevanju ustave in stabilizacijske politike gospodarstva.

Milan Jurjavčič

V novih stanovanjih

Stanovanjska politika je že dlje časa v središču pozornosti naših delovnih ljudi. Široka akcija, ki smo jo začeli pred nekaj leti v Litostroju, je obrodila sadove in je danes že marsikateri pereč stanovanjski problem naših delavcev rešen.

Akcijo smo zastavili v dve smeri: v povečanje števila samskih ležišč in reševanje stanovanjskih vprašanj mladih družin in tistih z nizkimi osebnimi dohodki. V novem samskem domu pa smo pridobili tudi nekaj ležišč za dekleta, ki so bila dolgo časa resnično zapostavljena.

Nekatere teh srečnežev smo obiskali na njihovem delovnem mestu ali doma in jim zastavili nekaj vprašanj.

V novem samskem domu smo se pogovarjali z Marijo Horvat, administratorico iz KSS.

Slišal sem, da se je za petnajst ležišč potegovalo kar triindvajset deklet. Kateri so bili po vašem mnenju, glavni razlogi, da si dobila ležišče?

Komisija je verjetno upoštevala oddaljenost bivališča, opravljanje dela na delovnem mestu in moje nadaljnje izobraževanje.

Kje si prej stanovala?

Prej sem stanovala doma pri starših in sem se vozila na delo z avtobusom 63 km v eno smer, kar je bilo zelo utrudljivo, posebno pa me je to oviralo pri šolanju.

Kot vidim, si v sobi sama. Kako se razumeš s sestanovalkami iz drugih sob?

Imam pač srečo, da sem dobila enoposteljno sobo. Z drugimi dekleti pa se dobro razumem.

Ti je vseč razporeditev in oprema prostora?

Na to nimam pripomb. Lahko govorim celo o komfortu. Vsaka soba ima toplo in mrzlo vodo, celoten ženski del doma pa ima tudi dve kopalnici s tuši, v obeh straniščih pa imamo bideje. To udobje je nekoliko okrnjeno, ker kopalnice nimajo ventilacije, na straniščih imamo v oknih prozorna stekla, čeprav stanujemo v pritličju, pa tudi čajna kuhinja še vedno ni urejena.

Kaj najbolj pogrešaš v svoji sobi ali v domu?

Veliko lepši bi bil izgled sob, če bi imeli na oknih zaveso ali vsaj rolete. Pogrešam tudi manjšo omarico za shranjevanje čevljev. Velika pomanjkljivost doma, ki je dekleta nikakor ne moremo preboleti, je ta, da si ne moremo nikjer oprati in posušiti svojega perila. Za skupno uporabo bi lahko namenili v kleti še kakšen prostor, katerega bi lahko stanovalci uporabljali za rekreacijo, kot na primer igranje namiznega tenisa.

Kje se hraniš?

Ker v sobi ni dovoljeno kuhati, tudi čaja ne, se hranim v naši delavski restavraciji, ki jo imamo na srečo tik pred nosom.

Slišal sem, da imate probleme s hišnikom. Kako je s tem?

Že večkrat smo opozarjali pristojne v TOZD ZSE na slabo opravljanje delovnih dolžnosti hišnika, vendar brez uspeha.

Ali misliš, da bi bilo treba kapaciteto ženskega dela samskega doma povečati?

Mislím, da je v naši delovni organizaciji več kot 15 deklet, ki potrebujejo samsko ležišče, vendar sedanja razporeditev samskega doma ne govori temu v prid.

V moškem delu samskega doma smo se pogovarjali z Milanom Zornikom, konstruktorjem iz TOZD IRRP.

Kdaj si se vselil v to sobo? Ali si zadovoljen?

Vselil sem se konec novembra 1975. Zadovaljen sem le delno. Sobe bi bile lahko nekoliko večje. Želel bi, da bi vsaka imela svojo kopalnico.

Vidim, da si sam v sobi. Ali zmogljivost doma presega potrebe samskih ležišč za moške?

Tukaj imamo eno, dvo in troposteljne sobe. Enoposteljne so le štiri in te smo dobili mi, ki zaradi študija potrebujemo mir. V dvo in tropostelnih sobah pa stanujejo drugi delavci naše organizacije. Dom trenutno ni popolnoma zaseden. Prvo in drugo nadstropje je skoraj prazno, vendar se bo napolnilo, ko pridejo še letošnji absolventi naše šole.

Ali imate skupne prostore za preživljanje prostega časa?

Prostore imamo, a bi želeli še npr. barvno televizijo, rekvizite za razne družbene igre ipd. Sam prostor ni vse.

Slišal sem, da so se pojavile kraje in da ste popolnoma novo zgradbo že dokaj poškodovali. Kaj ste ukrenili proti temu?

Res so se pojavile kraje. Pred njimi smo se zavarovali tako, da je vsak preprosto zamenjal ključavnico na svojih vratih. Prej so

Livar Muharem Ferizović — zadovoljen sem, da imam novo stanovanje

bile namreč vse ključavnice take, da je en ključ odpiral vsa vrata. O poškodbah inventarja, zidov in drugega ni, da bi govoril. Ponesnažili so sanitarije, poškodovali tuše in umivalnike in seveda zidove. Hišnik se trudi in sproti popravlja, kar zmore, krivcev pa nihče ne kliče na odgovornost. Nujno bi potrebovali domski svet in disciplinsko komisijo, ki bi končala s takšnim stanjem.

Ali mogoče več, kdaj bo urejena okolica doma?

Ne vem. Najbrž bi bilo najbolje, če bi stvar uredili »udarniško« kar sami stanovalci že to pomlad.

Izmed mladih družin, ki so dobile enosobna stanovanja v Kosezah, smo izbrali družino Hajdinjak.

Kje sta stanovala pred vselitvijo v novo stanovanje?

Pet let sem stanoval v samskem domu in sem ga bil do grla sit, čeprav sem se s sestanovalkami dobro razumel. Žena Biserka pa je stanovala pri teti tukaj v Ljubljani v ne najboljših razmerah.

Kako sta pravzaprav prišla do tega stanovanja?

Že pred natečajem sva iskala primerno sobo, da bi imela svoj »kotiček«. Na oglase nihče ni odgovoril, če pa sva se zglasila osebno, so lastniki sob avtomatsko odbili najino prošnjo z odgovorom: »Žal, ne moremo...«. Nato sva se prijavila na natečaj v Litostroju. Zbral sem toliko točk, da sva prišla v najožji izbor.

Pavle, kaj je po tvojem mnenju največ prispevalo, da si dobil stanovanje?

Težko bi rekel. Stanovanja sva bila resnično potrebna. Stanovati narazen in pričakovati otroka, ni lahko. Razen tega pa sva oba z ženo Litostrojčana.

Kakšna je vajina perspektiva v reševanju stanovanjskega problema? To stanovanje sta namreč dobila iz fonda stanovanj za mlade družine za dobo sedem let.

Trenutno sva najbolj srečna v svojem življenju. To stanovanje nama ogromno pomeni. Lahko rečem, da je to velik dogodek in spodbuda za vse mlade družine delavcev Litostroja. Vidimo namreč, da smo v svojih prizadevanjih dobili podporo vseh delovnih ljudi.

Za sedaj je to enosobno stanovanje še zadosti veliko, ko pa bo otrok odrasčal, bo kmalu postalo pretesno. Ker redno varčujem, bova nekaj denarja prihranila, kar pa verjetno ne bo dovolj. Zopet bova potrebovala pomoč delovne organizacije oziroma družbe.

Kaj pa varstvo za »bodočega državljana«?

Dokler bo žena imela porodniški dopust, si ne delava skrbi. Težje bo potem, ker je vzgojno varstveni zavod v našem naselju šele v načrtu. Bojim se, da bova morala poiskati varstvo druge v Ljubljani.

Zadnji naš sogovornik je bil Muharem Ferizović, livar v livarni jeklene litine.

Kako dolgo ste čakali na stanovanje?

Prošnjo za stanovanje sem oddal pred štirimi leti na solidarnostni stanovanjski sklad, vendar nisem izpolnjeval pogojev za družino z nizkimi dohodki.

Zakaj niste izpolnjevali pogojev?

Moj takratni osebni dohodek je presegel dovoljeno višino le za nekaj starih tisočakov na člana družine.

Marija Horvat — soba v novem samskem domu ji zelo veliko pomeni

Koliko članska je vaša družina?

Moja družina je štiričlanska. Z ženo imava dva otroka, stara 5 in 6 let.

Kje ste stanovali pred vselitvijo v novo stanovanje?

Sedem let smo stanovali v Mostah, kjer sem bil podnajemnik v kletni sobi. Soba je bila zelo vlažna, kar je vplivalo na moje zdravstveno stanje. V teh sedmih letih sem staknil hudo revmo, zaradi katere sem večkrat v bolnišnici.

Kdaj ste se vselili v novo stanovanje? Kako se v njem počutite?

Z družino sem se vselil lansko leto na dan republike. Novega stanovanja sem zelo vesel, toda na vsak način bi potreboval večjega, kot je enosobno.

In na kakšen način mislite priti do večjega stanovanja?

Zelo rad bi namensko varčeval, toda denarja je vedno premalo. Stanovanje bo treba opremiti. Otroci pa veliko stanejo. Prej sem omenil, da sem bil večkrat v bolniškem staležu zaradi revme. Zadnje tri mesece sem bil v bolnišnici zaradi nje. Varčeval bom, kolikor se bo dalo.

Ali menite, da je stanovanjska komisija dobro opravila svoje delo? Kaj menite o stanovanjski politiki v naši delovni organizaciji?

Redno sem spremljal delo stanovanjske komisije in lahko rečem, da je svoje delo dobro opravila. Veseli me, da smo začeli tako resno in obširno reševati stanovanjsko stisko naših delavcev.

Goran Beguš in Milan Jurjavčič

(Ne)sindikalni veleslalom

Prireditelj letošnjega prvenstva sindikata občine Ljubljana — Šiška za leto 1976 v veleslalomu je bila Zveza telesnokulturnih organizacij Ljubljana — Šiška.

Tekmovanje je bilo 8. februarja v Kranjski gori in sicer na treh tekmovalnih progah:

Zenske so bile razvrščene v te skupine:

Kateg.	Tekmoval.
gorija	valk
A do 25 let	22
B do 35 let	36
C do 45 let	22

Moški pa so tekmovali tako:

Kateg.	Tekmoval.
gorija	valcev
A do 25 let	104
B do 35 let	156
C do 45 let	74
Veterani nad 45 let	32

Skupno je tekmovalo 386 tekmovalcev iz 30 TOZD in temeljnih samoupravnih skupnosti občine Ljubljana-Šiška, prijavljenih je bilo kar 554 tekmovalcev. Tekmovanje je bilo za posameznike in za ekipe v moški, ženski in skupni konkurenci. Osnovne organizacije Litostroja so poslale na tekmovalce 44 tekmovalcev, od tega pet žensk.

Kako so se uvrstile naše tekmovalke?

V skupini A je bila najboljša Litostrojčanka Zlata Peček na 6. mestu, v skupini B Mira Šček na 7. mestu, Boža Soba na 21. mestu, Silva Jarc pa je bila diskvalificirana. V skupini C je 4. mesto zasedla Marija Oberstar.

V ekipni uvrstitvi so ženske zasedle drugo mesto z 18. točkami za ekipo Leka, ki je zbrala isto število točk. Tretje mesto je zasedla ekipa Viatorja. Četrto mesto je pripadlo tekmovalkam Avtomontaže, peto ekipi Colorja.

Rezultati tekmovalcev Litostroja:

Veterani (nad 45 let)	
Vlado Jankovič	5. mesto
Tone Erman	8. mesto
Ludvik Šarf	11. mesto
Silvan Štokelj	15. mesto

Skupina C (do 45 let)	
Marjan Klemen	17. mesto
Janez Zupančič	21. mesto
Vinko Udovč	35. mesto
Janez Grom	39. mesto
Andrej Grom	46. mesto
Stane Šmid	49. mesto

Skupina B (do 35 let)	
Janez Kalan	4. mesto
Marjan Lesar	15. mesto
Nace Giacomelli	20. mesto
Dušan Škarabot	22. mesto
Jože Petercel	74. mesto
Franc Presečnik	85. mesto
Dušan Vodopivec	108. mesto

Skupina A (do 25 let)	
Franc Repenšek	9. mesto
Tomaž Dekleva	11. mesto
Ivan Seljak	19. mesto
Andrej Vidmar	38. mesto
Janez Kočar	49. mesto
Marko Tomašević	53. mesto
Vinko Rudolf	60. mesto
Dare Justin	diskvalificiran
Moška ekipa je zasedla 4. mesto. Prvo mesto je pripadlo Do-	

nit, drugo Leku in tretje Avtomontaži.

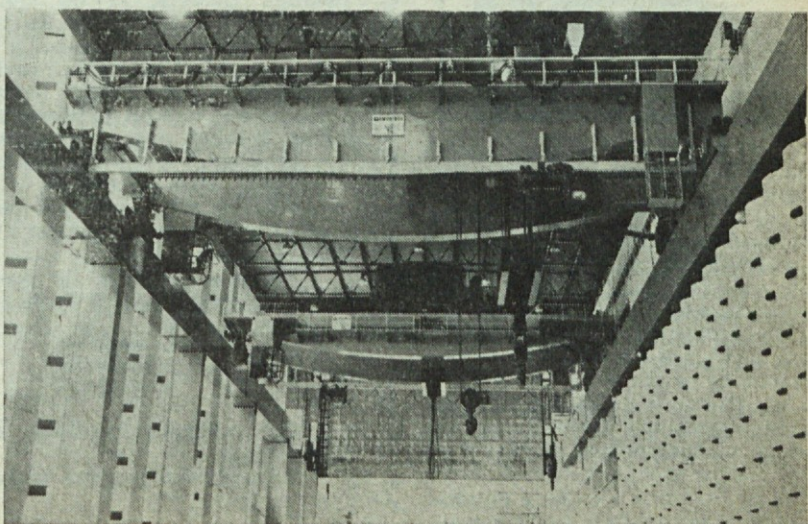
V skupni uvrstitvi (upoštevajoč uspeh moške in ženske ekipe) pa so bili rezultati sledeči:

1. Donit	24 točk
2. Lek	29 točk
3. Litostroj	34 točk
4. Avtomontaža	35 točk
5. PAP	55 točk
6. Slovenijaavto	61 točk
7. Viator	85 točk
8. Rašica	129 točk

Organizacija je bila dokaj dobra, le prog je bila za člane sindikata — rekreativce nekoliko pretežka, tako da je od 386 nastopajočih, bilo diskvalificiranih ali pa jih je odstopilo kar 60. Za sindikalno tekmovalce je tak osip nerazumljiv.

Organizatorji takih tekmovanj naj v prihodnje posvetijo temu več pozornosti. Druga pripomba se nam je porodila ob izbiri kraja tekmovanja. Ali je res samo Kranjska gora z vso gnečo in precejšnjo oddaljenostjo iz Ljubljane primerna za sindikalno tekmovalce?

V. M.

Za HE Djerdap smo izdelali tudi dva 400-tonska žerjava za strojnico

PIHALNI ORKESTER

26. januarja je imel Pihalni orkester Litostroj redni letni občni zbor. V skrajšani obliki posredujemo glavne misli iz poročila predsednika godbe.

Pihalni orkester je v jubilejnem letu 1975, ko je praznoval 25-letnico delovanja, ko smo slavili 30-letnico osvoboditve in 25-letnico samoupravljanja, potrdil svoje poslanstvo ne samo na ožjem področju naše občine in krajevnih skupnosti, ampak v celotnem slovenskem in jugoslovanskem prostoru ter celo izven naše domovine.

Mnogoštevilni nastopi dokazujejo, da smo uspeli približati našo amatersko glasbeno dejavnost neposrednemu proizvajalcu, mlademu rodu oziroma sploh občanu naše družbe. Da smo svoje poslanstvo lahko opravili, se zahvaljujemo slehernemu članu sindikata Litostroj, vodstvu samoupravnih organov in družbenopolitičnim organizacijam za pomoč in podporo pri našem delu. Zahvaljujemo se tudi Zvezi kulturnoprosvetnih organizacij Ljubljana-Siška, ki se neutrudno in s predanostjo ukvarja z amaterskim kulturnim delovanjem in nam je bila vedno pripravljena pomagati in pravilno vrednotiti našo amatersko dejavnost.

Pri našem delu pa nas niso spremljali samo ugodni dejavniki, ampak tudi nevšečnosti in veliko samoodpovedovanja. Ugotavljamo, da v amaterskem ukvarjanju z glasbo ni vse najbolje. Velik vzrok je v tem, da človek izgubi voljo do amaterskega delovanja, ker ni družbenega priznanja in pravičnega vrednotenja naše dejavnosti. Vemo, da ni slavnostne prireditve, na kateri ne bi sodeloval tudi naš pihalni orkester, vemo pa tudi, kako težko je zbrati zadovoljivo število godbenikov za tak nastop in koliko truda zahteva od dirigenta tovariša Leandra Pegana, ki vodi orkester od ustanovitve.

Današnji čas ni naklonjen pihalni glasbi. Poizkušali smo pomladiti naš orkester, vendar so instrumenti zastareli oziroma dotrajani, mladi rod pa pod takimi

pogoji ni pripravljen redno in vztrajno delati. Orkester potrebuje glasbenika, ki se z ljubeznijo predaja igranju, ki ve kaj početi z instrumentom, ki se zna podrejati skupni kolektivni igri in je pripravljen v to vlagati skrajne napore. Skupne vaje so dvakrat tedensko, prisotnih pa je vedno manj kot polovica članov, kar ima za posledico dvakrat daljši čas za študij novega repertoarja.

V prihodnje se moramo še dosledneje ukvarjati z vsakim posameznikom, ga usmerjati in vzgajati ter vzpostaviti take odnose, ki bodo omogočili napredek in razcvet našega orkestra.

Poiskati moramo stike z drugimi kulturnimi ustanovami, posebno pa z našim izobraževalnim centrom in s šolami, da bi pritegnili mlade v svoje vrste. S pri-

merno propagando moramo pridobiti tudi sodelavce iz našega kolektiva, ki imajo veselje sodelovati v pihalnem orkestru, tudi štipendiranje izbranih kadrov za šolanje na glasbenih šolah, saj marsikateri od staršev ne more več sam plačevati drage šolnine. Prispevati bomo morali k plačevanju šolnine našim za glasbeno šolo izbranim glasbenikom, saj marsikateri od staršev ne zmore sam tolikšnega zneska.

Poiskati moramo tudi način boljšega povezovanja in delovanja z Zvezo kulturno-prosvetnih organizacij in s kulturno skupnostjo, da bodo pravilneje vrednotili našo dejavnost.

Na rednem letnem občnem zboru smo izvolili nov devetčlanski odbor pihalnega orkestra. Za predsednika je bil izvoljen tovariš Štefan Jurak, za namestnika predsednika tovariš Jože Kodrič, za tajnika pa tovariš Ivan Križman.

K. M.

Pihalni orkester Litostroj pred vhodom v grad Orlik na Češkoslovaškem, kjer smo imeli leta 1975 koncert slovenskih koračnic

Nastop sindikalnih pevskih zborov

V petek, 13. februarja ob 17.30 je bil v Festivalni dvorani v Ljubljani skupen nastop pevskih zborov ljubljanskih podjetij. Nastop je organizirala Zveza sindikatov Slovenije, Mestni svet Ljubljana.

Nastopili so:

Mešani pevski zbor Metalka (Tomaž Tozon)
Sindikalni nonet SAP Ljubljana (Tomaž Faganel)
Mešani pevski zbor Ljubljanska banka (Rudolf Loborec)
Sindikalni pevski zbor Litostroj (Andrej Rupnik)
Moški pevski zbor Avtoobnova (Ivan Kociper)
Moški pevski zbor Avtomontaža (Franc Bogolin)
Mešani pevski zbor SDK podr. Ljubljana (Marjan Flajšman)
Moški pevski zbor VIATOR (Mirko Gorenšek)
(V oklepaju ob vsakem zboru je njegov zborovodja)

Dvorana je bila popolnoma zasedena, kar je vsekakor znamenje, da je prireditev dosegla svoj namen. Vsem zborom moramo dati priznanje za izredno dober program, posebej pa lahko pohvalimo naše pevce za uspešno opravljen nastop na taki prireditvi in pred takim občinstvom. Mestna zveza je zboru podelila prvo odličje, v katerem je poudarjena prizadevnost in uspešno delo.

Izredno pohvalo zasluži zborovodja tovariš Andrej Rupnik, ki je v tako kratkem času uspel dvigniti zbor do take umetniške kvalitete. Vsi, ki smo poslušali našo domačo pesem, zboru iskreno čestitamo in mu želimo še veliko uspeha.

RAZPIS

Konferenca sindikata Litostroj razpisuje natečaj za osnutek plakete, ki bo služila kot priznanje sindikata litostrojskim delavcem, ki so na področju uveljavljanja družbenoekonomskih načel v praksi, v družbenopolitičnem delu na področju samoupravljanja in pospeševanja inventivnih dejavnosti dosegli najboljše rezultate.

Plaketa naj bo izdelana tako, da bo predstavljala sindikat, delovno organizacijo in njeno proizvodnjo.

Predloge pošljite na konferenco sindikata Litostroj, Ljubljana, Djakovičeva 36, in sicer do 20. III. 1976.

Pošljite jih v posebni zaprti kuverti s šifro. V drugi kuverti, ki naj bo označena z enako šifro, pa napišite svoje ime in naslov.

Posebna komisija bo predloge pregledala in izbranim delom podelila naslednje nagrade:

1. nagrada	2.000 din
2. nagrada	1.000 din
3. nagrada	500 din

Za nagrajene predloge si komisija pridržuje pravico uporabnosti.

Dodatne informacije lahko dobite v tajništvu sindikata TZ Litostroj.

Spraševali smo kulturno kroniko

Kako smo letos v tovarni praznovali slovenski kulturni praznik in kaj je ob tem prispevala naša komisija za kulturo in prosveto?

Letos je bil 8. februar, Prešernov dan, ravno na nedeljo, zato smo kulturni spored predvajali po tovarniškem ozvočenju že v petek, 6. februarja. Program je obsegal uvodno besedo, Prešernove pesmi pa sta recitala pokojni Stane Sever in Duša Počkajeva.

Zakaj niste vključili v ta program tudi našega pevskega zbora, da bi zapel nekaj Prešernovih pesmi?

Iz preprostega razloga. Pevci bi bili preobremenjeni, ker se ravno v tem času pripravljajo na nastop pevskega zbora v Festivalni dvorani, ki bo v petek 13. februarja ob 19.30. Zapeli bodo tri pesmi: Pesem XIV. divizije, Ob večerni uri in Triglav moj dom. Nastopili bodo še drugi zbori: mešani pevski zbor Metalka, sindikalni nonet SAP Ljubljana, mešani pevski zbor Ljubljanske banke, sindikalni pevski zbor Litostroj, moški pevski zbor Avtoobnova, moški pevski zbor Avtomontaža, mešani pevski zbor SDK — podružnica Ljubljana in sindikalni moški pevski zbor Viator.

Kaj lahko pričakujemo od nastopa naših pevcev?

Ne borimo se za kakšno posebno priznanje in oceno. S tem želimo le spodbuditi pevsko dejavnost in podpreti težnjo delavcev na tem področju prebujanja kulture.

Kako je poskrbljeno za obisk in kdo je pokrovitelj cele dejavnosti?

Na posebnih vstopnicah je nastisnjen ves program pevskega zbora, pokrovitelj in organizator prireditve pa je ZKPO mesta Ljubljana. Pričakujemo velik obisk — 600 poslušalcev, kolikor jih lahko dvorana sprejme.

Koliko članov pevskega zbora bo nastopilo in kdo jih bo vodil?

Število je v glavnem nespremenjeno, čeprav so nekateri odšli, so drugi pristopili. Nastopilo bo 25 članov pod vodstvom Andreja Rupnika.

Bliža se še drugi praznik, kaj je posvečen ženam, kaj bomo pripravili za počastitev tega dneva v okviru tovarne?

Ta odgovor je malo težji. Kakšnih posebnih načrtov nimamo, saj smo z denarjem bolj v znanju menju stabilizacije. Po ozvočenju, ki lahko seže z glasom do vsakega ženskega ušesa v tovarni, bomo sporočili najlepše želje vseh moških kolegov, kaj več pa bodo sporočile družbene in politične organizacije.

J. O.

ZAHVALA

Zahvaljujem se sindikalni organizaciji Litostroj za darilo, ki sem ga prejel ob novem letu.

Franc Fra

ZAHVALA

Sindikalni organizaciji Litostroj se zahvaljujem za obisk in darilo ob moji bolezni.

Zelo sem bil vesel tudi obiska sodelavcev in delovodje Selana. Pristrčna hvala vsem.

Milan Erjave

ZAHVALA

Ob smrti mojega moža iskreno hvala vsem, ki ste ga spremljali na zadnji poti, mu poklonili cvele in mi izrekli sožalje.

Marija Dolina

ZAHVALA

Toplo se zahvaljujem sodelavcem iz oddelka kontrole zalot ter iz finančno-poslovnega računovodstva za darilo in vse dobre želje, ki sem jih bil deležen ob moji 70-letnici.

Posebno se zahvaljujem vodilnemu odseku kontrole zalot tovariš Francu Tajnikarju in tovariš Anici Mihelčič iz meznega oddelka.

Albin Gorš

K. G.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža in očeta Mladena Šabiča se iskreno zahvaljujem sindikalni organizaciji, oddelku zavarovanja, vsem njegovim sodelavcem, prijateljem ter sostanovalcem, ki so ga spremlili na njegovih zadnjih poti, ali nam kako drugače pomagali.

Posebno se zahvaljujem Ivanu Kosiju za poslovilne besede ob grobu ter litostrojski godbi.

žena Bojana
hčerki Gordana in Ljiljana ter
sinova Dušan in Stevan

0 najdbi zaklada v sivi livarni

Kot je bilo pričakovati se je novica o najdbi dragocenosti v sivi livarni razširila po vsej državi. V osrednjem slovenskem dnevniku »Delo« so vest objavili najprej v kratki notici brez komentarja. Že 24. 1. 1976 pa je izšel nov članek z naslovom Livarna »otok zakladov«, s tremi fotografijami, ki kažejo del zaklada, ki ga zdaj hranijo na UJV Ljubljana. Nov članek o tem zasledimo 1. 2. 1976 v tedniku »ITD« pod naslovom »Vlom v nadurah«, ki je kljub senzacionalnemu naslovu resničen.

V četrtek, 5. 2. 1976 pa se v »Delu« pojavi nov članek z naslovom: »Molk podpihuje govorice«. Pisec tega članka se je hotel na kraju dogodka prepričati, kaj se skriva za raznimi govoricami, ki krožijo med ljudmi. Naš pravni svetovalec mu je to namero preprečil. Nastal je članek, ki v nekoliko užaljenem tonu opisuje način, kako se je to zgodilo, s pripombo, da tak postopek le še bolj podpihuje razne govorice. Značilno člankom je, da kar se dogajanja v Litostroju tiče, slone na govoricah. Uradno izjavo o tem lahko dajo namreč samo na UJV Ljubljana.

Zgodba se je začela z nakupom odpisanih trezorjev last narodne banke. Rjaveli so na nekem dvorišču, dokler jih niso naložili na kamion in jih pripeljali v sivo livarno. To so bile zarjavele velike železne blagajne, ki so svoj čas skrivale v svojih nedrih različne dragocenosti. Stale so tam na kupu starega železa, ne da bi mogle karkoli storiti proti usodi, da bodo že jutri del novega stroja, ki bo vse blesteč namenjen novim nalogam.

Povsem vsakdanja zgodba, ki se mnogokrat ponavlja in če bi ljudje v narodni banki temeljito in vestno ravnali, bi tudi tokrat izostalo vsako presenečenje. Novinarji bi morali raziskovati tudi v to smer, posebno še, ker je bila podobna najdba odkrita iste dni tudi v Beogradu.

Kako se je začela odvijati zgodba pri nas? Ne dolgo zatem, ko je človek s plamenom, ostrim kot kirurgov nož, zarezal v železno gmoto, se je pokazalo, zakaj je sicer vsakdanje rezanje s plamenskimi rezilnikom preradilo v napeto dogodivščino. Niko, tako je bilo ime delavcu, ki je imel nalogo, da z gorilcem zareže debelo pločevino, se je gotovo počutil nevsakdanje. Lahko, da si je marsikaj mislil o dragocenostih v blagajnah, verjetno pa ni pričakoval, da bo ravno v tej blagajni kakšen pozabljen zaklad. Topil je kovino z vročim plamenom, šopi isker so s pokom leteli po zraku. Odprtina v čeneko nepremagljivi blagajni je postajala vse večja. Kos za kosom je odpadal v staro železo in vse bolj je bila razgaljena nožna ranjost, za katero se že dolgo nihče ni več zmenil. Nenadoma pa se je Niku zazdelo, da se v nekem predalu trezorja nekaj lesketa. Pomel si je oči, odložil orodje in vzel svetleč predmet, ga na dlani vrtel in spoznal, da

je to lep prstan. Hitro ga je vtaknil v žep. Pred njim se je razkrilo kot v pravljici vse polno dragocenosti. Ves prevzet nad neslutnim bogastvom je začel pobirati zanj najlepše primerke in jih tlačiti v žepe. Omotičen od dragocenosti je poklical tovariše. Pokazal jim je kaj je našel in vsak si je vzel nekaj od tega zaklada. Bistrejši, ki so slutili veliko vrednost, so si vzeli več, drugi, ki so menili, da je vse skupaj brez vrednosti, so vzeli le kakšno malenkost. Nikomur se ni zdelo potrebno, da bi o najdbi komurkoli poročal. Upali so, da se bo vse skupaj pozabilo, a okoliščine so vso stvar zasukale drugače.

Niko, ki so ga dragocenosti najbolj žulile v žepu, je hotel izvedeti tudi njihovo pravo vrednost. Za vsak primer, si je dejal, pojdem h kakšnemu zlatarju, da ga povprašam, ali je vse to kaj vredno. Napotil se je nekam za Bežigrad. »Dober dan«, je pozdravil moža za pultom, obloženim z zlatnino, »ali bi hoteli oceniti tale prstan?« Mož je prijel za povečevalo in si ogledal ponujeni prstan. Ni mogel verjeti. Še enkrat si je ogledal dragotino, nato pa tudi prinašalca prstana. Zdel se mu je popolnoma vsakdanji. Nič nenavadnega, le to se je spraševal, od kod fantu takšna dragocenost. Nazadnje je dejal: »Da, veliko je vreden, toliko, da ga jaz ne morem odkupiti.« Niko pa je vztrajal: »Povejte, prosim, vsaj približno ceno, ker imam še nekaj podobnih prstanov« ter mu pokazal še ostale. Sedaj mu je postal Niko sumljiv, posebno še, ko mu je povedal, da je delavec v »Litostroju«. Poklical je milico. Zdal pa je zgodba dobila nepredvidene in zapletene razsežnosti.

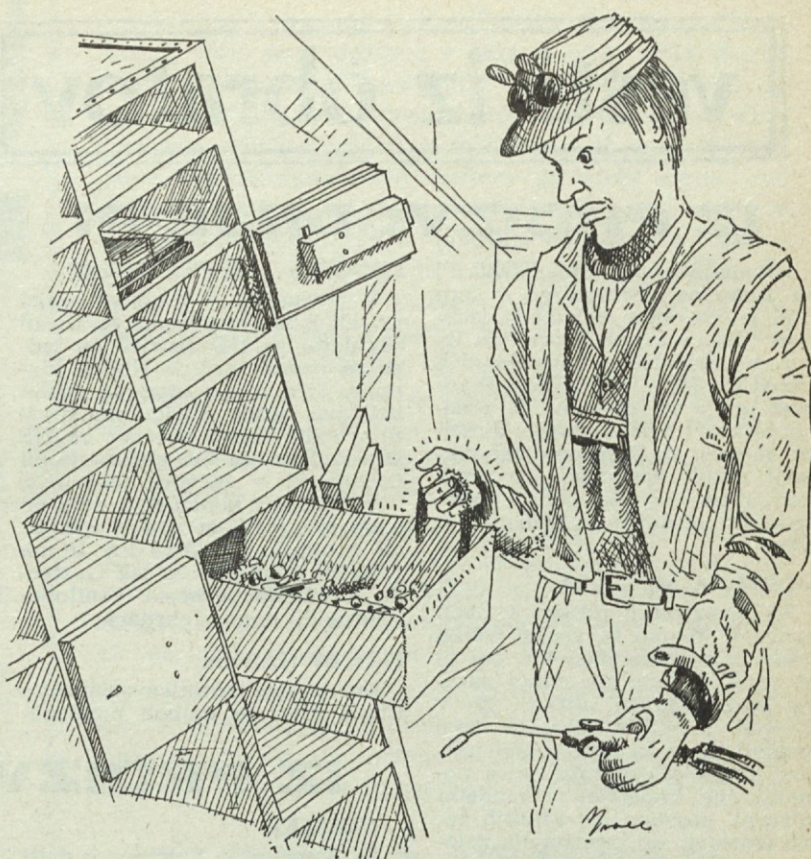
Ko so v podjetje prišli delavci javne varnosti, so nekateri še

nosili na rokah bogastvo, katerega se še zavedali niso. Odprle so se jim oči in brez odlašanja so vrnili, kar so vzeli.

Seveda je novica o najdbi zaklada obletela kolektiv z nepopisno naglico in kot je navadno pri taki stvari je vsak pripovedovalec dodal zgodbi še kaj svojega in jo popestril z lastno domišljijo. Nekateri so svojim poslušalcem razlagali, kako bi sami ravnali v takem primeru. Le malokdo bi se odločil za edino pravilno ukrepanje, da bi najdbo sporočil na pristojno mesto. Ali je to nepoučenost ali hotena nevednost, to bo predmet raziskav, s katerimi se bodo ukvarjali preiskovalci.

Ob tem kroži po kolektivu tudi šala, ki kaže, da naš delovni človek ni podlegel nazorom bogatašev. Ko je nekdo uspel dobiti nož iz zlatega jedilnega pribora, ga je preizkusil, a ker ni dobro rezal, ga je ročno nabrusil na bližnjem brusilnem stroju!

A. Novak

BOLJŠI OD VOJAKOV

V okviru sodelovanja z vojniki komandanta podpolkovnika Rudija Košmrlja iz vojašnice Borisa Kidriča smo organizirali troboj, na katerem so sodelovali tudi mladi iz tovarne ROG — Savlje.

Tekmovali smo v štirih disciplinah: v šahu, streljanju, kegljanju in namiznem tenisu.

Streljanje so organizirali vojniki v svoji vojašnici. Zmagal je Litostroj z 815 krogi pred Rogom (814) in pripadniki JLA (758 krogov). Vsaka ekipa je štela 6 tekmovalcev, vsak je imel na razpolago 20 strelcev.

Namizni tenis in kegljanje smo organizirali mi v soboto 24. januarja ob 10. uri na Ježici. V obeh disciplinah se je bil izenačen boj za prvo mesto med vojniki in našimi mladinci. Na koncu so v obeh disciplinah pripadle tesne, toda zaslužene zmage našim tekmovalcem.

Treba je pohvaliti Janeza Starmana, ki je s tremi zmagami največ pripomogel k temu. Pri kegljačih je bil Franc Fliser s 417 podrtimi keglji najboljši tekmovalac.

Zadnja disciplina je bila najmanj razburljiva, saj so bili šahisti iz vojašnice premočni za obe ekipi in so prepričljivo osvojili prvo mesto. Tekmovanje je bilo za naše mladince zelo uspešno, saj smo v skupnem seštevku

točk zaslužno osvojili prvo mesto.

REZULTATI:

Streljanje
1. LITOSTROJ 815 krogov
2. ROG — Savlje 814 krogov
3. V. P. 2480/4/4 758 krogov

Namizni tenis
V. P. 2480/4/4 : ROG — Savlje 5:0
Litostroj : ROG — Savlje 5:0
Litostroj : V. P. 2480/4/4 5:4

1. LITOSTROJ 4
2. V. P. 2480/4/4 2
3. ROG — Savlje 0

Kegljanje

1. LITOSTROJ 2220 kegljev
2. V. P. 2480/4/4 2207 kegljev
3. ROG — Savlje 2055 kegljev

Šah

V. P. 2480/4/4 : ROG — Savlje 4:0
Litostroj : ROG — Savlje 3,5:0,5
Litostroj : V. P. 2480/4/4 0,5:3,5
1. V. P. 2480/4/4 7,5 točk
2. LITOSTROJ 4,0 točke
3. ROG — Savlje 0,5 točk

Rezultati troboja

1. LITOSTROJ
2. V. P. 2480/4/4
3. ROG — Savlje

Stefan Šimunič

Njene oči

Podstrešna sobica v starem delu mesta je bil prvi dom dvojčic Manca in Jerce. Oče Janez, mož poštave s skromno plačo, in mati Jerca, pridna šivilja, sta tako kar naenkrat povečala svojo družinico od treh na pet članov.

Oče se je ustrašil tega prirastka — hodil je sem ter tja z rokami na hrbtu in žalost mu je trla srce. Kaj bo? Mati pa ga je bodrila in hrabrila, saj je bila presrečna, da je njen sinko dobil sestrice.

Bratec pa ni bil deklec prav nič vesel, že vnaprej je menda slutil, da bo z njima samo delo in skrb.

In res mu je mati večkrat naročala, naj popazi na otroka. Pazil je že, a večkrat s tako nejevoljo, da je bilo jo! Ko je mala Jerca nekoč nagajala, jo je pošteno nabil po ritki. Otrok je še bolj jokala. Ko je mati slišala jok, je pritekla v sobo in sina pokarala: »Kaj pa vendar delaš, nesreča!« Odgovoril je: »Vzgamjam jo! Zakaj pa ne spi?«

Težko je bilo fantu dopovedati, da sta sestrici še mala dojenčka, da ju mora imeti rad, kajti njemu je bilo že devet let in ni prav nič užival v materini sreči. Otroci so mu bili le v nadlego.

Sestrici pa sta rastli in že klicali brata po imenu: »Janko, Janko!« Čakali sta ga na stopnički pred stanovanjem, kadar je bil v šoli. Imeli sta ga zelo radi, čeprav ju je včasih udaril za prazen nič. Oče in mati pa sta dočakala tudi čas, ko so se otroci resnično vžljubili. Lepo je bilo v tem domu, toplo, saj so kljub pomanjkanju imeli največ, kar je mogoče — srečo in zadovoljstvo. Prišla je vojna. Brat je odšel v partizane. Hudo je bilo, nihče do konca vojne ni vedel, kako je z njim. Jerca je z žalostjo v srcu gledala, kako mati trpi v pričakovanju najhujšega, saj ni bilo nobenega obvestila o njem.

In prišla je svoboda, najlepši dan. Sin se je vrnil živ in zdrav. Solze sreče so tekale očetu in ma-

teri po licih, saj nista mogla verjeti svojim očem. Manca in Jerca pa sta tekli na ulico pozdravljat našo vojsko. Jerci se je zdel ta dan — dan z najbolj sinjim nebom, kar jih je kdaj doživela. Svoboda! Svoboda! Bilo je nepopisno — tega se ne da povedati, to moraš doživeti! Leta so tekla. Janko se je oženil, omožili sta se tudi Manca in Jerca in vsi so dobili otroke.

Babica Jerca in ded Janez sta se šele zdaj, na jesen življenja odpotila od vsega hudega. Otroci so bili preskrbljeni, mali vnuki pa njihovo veliko veselje. Obiskovali so deda in babico, poslušali pripovedi o starih časih in lepo jim je bilo. In ko se je življenje ravno lepo umirilo, je prišla smrt. Zadelo je Janeza, ki je bil dobričina vse svoje življenje. Jerca se spominja, kako je govoril: »Vzgoja je lepa beseda«. Tako je tudi vzgajal svoje otroke in vnuke. Babica pa še danes živi. Dočakala je visoko častljivo starost, s starostjo pa tudi težko usodo — za vedno so ugasnile njene blage oči. TE-MA

10 let sodelovanja z ZVVZ Milevsko

Velikemu številu članov našega kolektiva je ime ZVVZ Milevsko že znano, le manjši del naših sodelavcev pa ve, da v tem letu praznujemo deseto obletnico našega sodelovanja na področju rekreacije. Ob tem je tudi prav, da se spomnimo kakšni so bili začetki in kako je potekala ta akcija med obema kolektivoma.

Pred desetimi leti so se v Milevskem (na Češkoslovaškem) prvič sestali zastopniki podjetja ZVVZ in Litostroja, da bi ugotovili, kakšne so možnosti za izmenjavo rekreacijskih kapacitet med obema podjetjema. Razumljivo je, da smo se na teh uvodnih pogajanjih najprej medsebojno spoznali in ugotovili stališča obeh strani za predlagano sodelovanje.

Naša delegacija je takrat pri razgovorih želela, da bi dosegli takšen sporazum, ki bi našemu delovnemu človeku omogočil, da se poleg domače rekreacije lahko vključi tudi v organizirano rekreacijo v tujini ter spozna naravne lepote in zgodovinske znamenitosti bratskih narodov ČSSR, koristna pa je tudi izmenjava obiskov na delovanju sindikalnih organizacij v obeh podjetjih in o izgradnji socializma v obeh državah.

ločal koliko oseb iz obeh smeri se lahko letno izmenja ter pod kakšnimi pogoji. To so bili prvi koraki, katerim je sledilo še devet let plodnega in tovariškega sodelovanja v zadovoljstvo delavcev obeh kolektivov.

Priča tega so bila tudi razna pisma in članki od katerih jih je bilo nekaj objavljenih tudi v našem tovariškem glasilu. Deset let sicer ne pomeni veliko, pa vendar se je v tem času izmenjave udeležilo več kot 1000 naših delavcev. Tistemu, ki še ni obiskal kraje južne Češke in Milevska, oddaljenega od Ljubljane le nekaj več kot 500 km, lahko povemo, da so bili naši gostitelji na Češkem vedno izredno prijazni in pozorni ter da so odhajali iz »Červene« t. j. rekreacijskega centra ZVVZ zelo zadovoljni in polni najlepših vtisov.

Podobno oceno smo slišali tudi od naših prijateljev iz Češke, ko so bili pri nas na morju.

Ob pregledu dosedanjega dela na tem področju lahko izrazimo

vse priznanje sindikalnim organizacijam in upravam ZVVZ in Litostroja, ki so posvetile vedno potrebno skrb in pomoč, da bi delovnim ljudem naših kolektivov zagotovili prijeten in cenen oddih in izlete.

V eni od zadnjih števil tovariškega časopisa podjetja ZVVZ »Iskra« smo izvedeli, da delovni kolektiv dosega lepe uspehe v svoji proizvodnji in da se je uvrstil med 43 najboljših podjetij južne Češke, za kar so prejeli tudi posebno odlikovanje.

Ob obletnici našega sodelovanja izražamo kolektivu ZVVZ naslednjo kratko čestitko v njihovem jeziku:

KOLEKTIVU ZVVZ MILEVSKO

Važeni soudruzii!

Jelikož v tomto roce probíhá desáté výročí naší spolupráce v odvetví rekreace, jehož výsledky byly dosud vždy velmi úspěšné, zasíláme vašemu kolektivu naše přátelské pozdravy.

Práve tak vám blahopřeme k dosaženým úspěchům ve výrobě v r. 1975 a k vyznamenání které vám bylo uděleno!

Kolektiv TZ Litostroj

vesti iz obratov

IZ PROIZVODNJE PI

Izhodišče proizvodnje TOZD PI za finančno proizvodnjo v letu 1976 je vsekakor dokončna izdelava ulitkov in zvarjencev za izvozna turbinska naročila HE OHAU in HE Crystal Dam. Prednost imajo še naročila HE Srednja Drava II, HE Zakučac, dieselski motorji za Romunijo ter vilicarji večjih nosilnosti. To predstavlja za vso OZD jedro proizvodnje v letošnjem in prihodnjem letu.

MODELNA MIZARNA

Pri proizvodnji ulitkov v obeh livarnah imamo še vedno veliko težav z izdelavo modelov, saj je po zadnjih podatkih nanjo vezano preko 750 ton ulitkov. Že v prejšnji številki časopisa smo omenili, da je za proizvodnjo ulitkov največja prepreka prav pomanjkanje kapacitet v modelni mizarni, posebno pri kratkih rokih izdelave, saj predstavlja izdelava modela več kot polovico časa v celotnem ciklusu proizvodnje. Vsekakor skušamo čim bolj izkoristiti vsako povečanje zmogljivosti, k večji zmogljivosti modelne mizarne pa pripomore tudi pravilna planska usmeritev.

V februarju imamo v načrtu izdelavo večine modelov za HE Zakučac, HE Srednja Drava II, za črpalke SODA — SO iz Tuzle ter modele za parne turbine za Jugoturbino iz Karlovca. Posebej moramo omeniti še modela za štiridelni vodilnikov obroč za HE Zvornik, ki ga je izdelal mladi modelni mizar Klemenčič s svojo skupino.

LIVARNA SIVE LITINE

V livarni nadaljujejo z ulivanjem delov za dieselske motorje za naročnika iz Romunije. V zaključni fazi je izdelava ulitkov za ekscentrične stiskalnice za Jelšingrad iz Banja Luke. Omeniti moramo tudi ulitke za HE Srednja Drava II (ulitki za drsne plošče, oljne zbiralnike, večje dvodelne obroče ter tuljke za vodilne lopate).

LIVARNA SPECIALNIH LITIN

Po rekonstrukciji in delni modernizaciji livarne smo v začetku leta pričeli strojno oblikovati izdelava kalupov s strojnim, tlačnim nabijanjem peska). Obratovati je pričela tudi »Gostolova« naprava za avtomatizirano dostavo livarskega peska na delovno mesto. Že prvi rezultati so pokazali, da je bila investicija v te naprave umestna in nam bo s tem omogočeno, da bomo dosegli predvideno povečavo proizvodnje. Izboljšali so se tudi delovni pogoji, saj so odpadla najtežja dela, kot so dviganje težkih bremed, ročno nabijanje in ročno nametavanje peska itd.

Trenutno tako izdelujemo ulitke za obložne plošče cementnih mlinov za naročnika Djuro Džaković iz Slavonskega Broda. To naročilo obsega preko 140 ton ulitkov.

Glasilo delovne organizacije Titovi zavodi Litostroj izhaja mesečno (s posebnimi prilogami) v nakladi 5800 izvodov — Ureja ga uredniški odbor v sestavi: Stanislav Bradeško dipl. inž., Milan Vidmar, Janez Oprešnik, Vukosav Živković, Leopold Šolc, dipl. inž., Hrabroslov Premelč, Janez Stražišar, dipl. inž., Milan Jurjavčič, Ivan Elihan.

Glavni in odgovorni urednik Ivan Elihan, tehnični urednik Estera Lamplč.

Telefon uredništva 56-021 (h.c.) interna 246 — Poštnina plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo — Tiska ZGP Primorski tisk, Koper — TOZD Tiskarna Jadran — 1976

LIVARNA JEKLENE LITINE

V februarju so v oblikovalnici pričeli izdelovati forme za tlačni regulator za HE Bistrica ter jedra za parno turbino Nuovo Pignone. Med nujna naročila spada izdelava osmih štiridelnih spodnjih vodilnikov obročev za HE Dravo. Prototip teh ulitkov je bil izdelan že v začetku februarja. V čistilnici končujemo dela na četrtem zgornjem vencu (pestu) za gonilnik HE OHAU-A in na drugem gonilniku za HE Gazivode. Predvidoma bosta gonilnika gotova do konca februarja.

PLOČEVINARNA

Ker smo že izdelali zvarjence za Chira Piuri je najbolj pomemb-

IZ PROIZVODNJE FI

ČRPALKE

Za namakalne naprave v delti Nila v Egiptu funkcijsko preizkušamo še zadnjo črpalko od petih za osmo črpalno postajo od skupno enajst naročenih. Za deveto črpalno postajo imamo v zaključni fazi pet črpalk tipa P8/18, za deseto, ki obsega pet črpalk P8/16, pa zaključujemo mehansko obdelavo. Črpalke za namakalni sistem Lepenac na Ibru, CP Besinje in Hamidija, o katerih smo že pisali, sedaj pravkar dokončujemo in jih bomo odpremili naročnikom še v tem mesecu.

V delu imamo še dve črpalke z oznako VI 36/87-2V za hlajenje v TE Šošanj IV, vsaka ima kapaciteto 4,4 m³/sek. Spiralno ohišje za omenjeno črpalko pripravljamo za tlačni preizkus. Pomembnemu naročilu posvečamo vso pozornost. Pri obdelavi rotorja za te črpalke sodeluje tudi kooperant Rade Končar iz Zagreba.

TURBINE

V montažni dvorani demontiramo zadnji agregat Francisove turbine od treh, ki so naročene za HE Cabra Coral v Argentini.

V obratu brusilnice gonilnikov trenutno brusimo hidravlične oblike na sledečih gonilnikih:

OHAU I — v zaključni fazi
OHAU III — sestava za varjenje
OHAU IV — brušenje lopatic
CRYSTAL — brušenje hidravličnih oblik
MOSTE — v zaključni fazi
GAZIVODE — brušenje hidravličnih oblik
CABRA CORAL IV — brušenje hidravličnih oblik

PREOBLIKOVALNI STROJI

Za trdiko Wotan iz Zahodne Nemčije odpremljamo drugo serijo, ki obsega devet strojev za tlačni liv. Za montažo pa pripravljamo naslednjih devet strojev tretje serije. Od naročila za ZSSR, ki je obsegalo 300 preoblikovalnih strojev, smo zadnje odpremili v januarju letos. 29 različnih preoblikovalnih strojev smo izdelali tudi za Donit iz Medvod.

ŽERJAVI

Izgotovili in odpremili smo vse žerjave, ki jih je naročila Jugoturbina iz Karlovca. Za Metalkino novo skladišče, ki ga gradijo v Vižmarjih, pravkar montiramo dva žerjava 10 MP. Montiramo tudi nekaj manjših žerjavov za toplarno v Ljubljani.

CEMENTARNE

Kot poseben dogodek lahko omenimo dokončno izdelavo prvega plašča mlina za cementarno Anhovo (premera 4,5 metra, dolžine 15 metrov in teškega 129 ton). Na stavbi pločevinarne smo morali povečati vrata in pripraviti poseben prevoz, da smo tega orjaka lahko spravili ven. V cementarno Anhovo smo odpremili tudi mehanski separator in elevator. Drugi plašč mlina pripravljamo za struženje prirobnic. Istčasno obdelujemo tudi čelne stene zanj. V livarni bele kovine pa sta v delu prva dva velika nosilna ležaja za mlin.

no delo v obratih pločevinarne izdelava zvarjencev za tlačni regulator za HE OHAU-A, prav tako pa moramo čim prej izdelati tudi zvarjence za sesalno cev za HE Srednja Drava II. Pri tlačnem regulatorju je najvažnejši zvarjenec za vstopni del zapirala. Za to izdelavo je bila pretehtana vsaka delovna operacija ter na osnovi tega izdelan gantogram delovnih operacij, toda zaradi velike zapletenosti in velikega obsega dela bo zvarjenec gotov šele konec aprila.

Zvarjenci za HE Srednja Drava II že dobivajo prve oblike. Zelo negotova je izdelava kondenzatorja za termoelektrarno Šošanj IV, za katerega nam naročnik še ni dobavil vsega potrebnega materiala iz uvoza, čeprav se je obvezal, da nam ga bo dobavil do konca leta 1975.

V februarju bo gotov tudi drugi gonilnik za OHAU-A ter rezervni gonilnikov obroč za HE Fala.

TALNI TRANSPORT

V montaži imamo 20 pettonskih vilicarjev v novi izvedbi, ki jih izdelujemo kot prototipe. Omenjeni vilicarji so v primerjavi s prejšnjimi precej izpopolnjeni, lažje konstrukcije in okretnejši. Montiramo tudi 40 triinpoltonskih vilicarjev. Za tovarno OM iz Milana smo ponovno odposlali večjo količino delov za dvanaesttonske vilicarje.

DIESELSKI MOTORJI

Dva motorja DM 726 za Sirijo sta v zaključnih fazah montaže in bosta odpremljena naročniku še v tem mesecu.

Montiramo še dva motorja 8T 23 LH za Indijo, ki ju je naročila ladjedelnica Split in pa motorje DM 726 MT BH 40 za četrto in peto gradnjo za ladjedelnico »TITO« v Beogradu.

Mlinica cementa za Anhovo

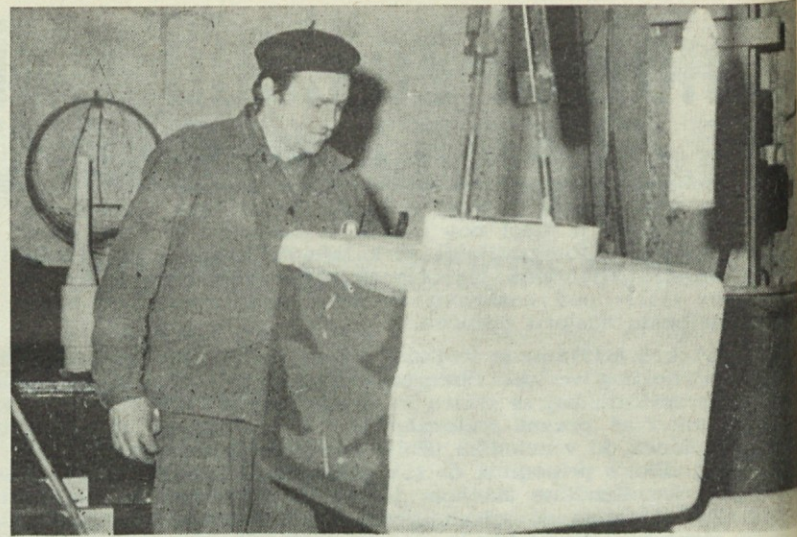
Po pogodbi P-44270 dobavljamo cementarni Salonit — Anhovo dve kompletni mlinici cementa. Vsaka bo dajala blizu 70 ton visokokvalitetnega cementa PC 25 — 450, oziroma obe mlinici skupaj skoraj 240 ton običajnega cementa na uro.

Poudariti moramo, da je celotna mlinica — od zasnove projekta do delavniške dokumentacije in izdelave — delo Litostrojčanov.

Sicer smo izdelali že preko 20 kompletnih mlinic, vendar je ta, za Anhovo, največja in smo se z njo vključili v sam vrh proizvajalcev tovrstne opreme na svetu.

Največji stroj v mlinici cementa je cevni mlin, katerega plašč smo odpremili pred kratkim.

Svetli premer plašča mlina je 4,4 m, dolžina pa 14,5 m. Teža samega plašča je okoli 120 ton in je to najtežji izdelek, ki ga je Litostroj doslej izdelal v enem kosu. Povečati smo morali celo vhod v pločevinarno, da smo ga lahko spravili ven. Plašč je izdelan iz kotlovske pločevine, za katero so bili postavljeni zelo ostri prevzemni pogoji in jo je doba-

Livar Feliks Košak pri barvanju jeder z zaščitnim premazom

IZ PRODAJE

Kako uspeva prodaja ulitkov? V letošnjem letu, to je v mesecu januarju je bilo skupaj s predkalkulacijo, izdanih petintrideset ponudb, od tega jih je bilo realiziranih več kot polovica, kar predstavlja zelo lep uspeh vsestransko prizadevnih delavcev tega oddelka. Pričakujemo še večja naročila iz dalmatinskih cementarn (za obložne plošče mlinov cementa). Tudi rudarsko-topilniški kombinat »Rudnik Bor« načrtuje večje naročilo ulitkov, ki jih rabi v svojem proizvodnem procesu. Vrača se tudi Jugoturbina, za sedaj sicer še z manjšimi naročili.

Velik uspeh je, da smo se preko kooperanta prebili na tržišču v SSSR in to z visokolegirano specialno litino.

Z dvigali smo krenili na bolje. V teku so razgovori s predstavnikom železarne Boris Kidrič iz Nikšića za dobavo dveh striper dvigal 100/10 t x 22 mm, dveh livarniških dvigal 110/35 t x 32 m ter treh dvigal s hidravličnimi grabilci, vse v skupni teži 790 ton opreme.

Ta dvigala so zelo zahtevna pri izdelavi in zahtevajo zvrhano meroznanja, tako pri konstrukcijski, kot tudi po tehnološki izdelavi. Sicer pa je bilo letos v predkalkulaciji izdelanih približno

dvajset ponudb za razne naročila v skupni teži 2100 ton.

V Moskvo je odpotoval naš predstavnik zaradi dobave desetih dvigal dimenzije 160/32 x 28 m za Mašinoimpex iz Moskve ter ponudbo za deset dvigal z različnimi dolžinami mostov, in sicer od 160/32 t x 27,5 m do 34 m razpona, ki bi jih delali v kooperaciji z »Metalno« iz Maribora.

Pravkar tečejo razgovori za izdelavo ponudbe za dve Francisovi turbini z močjo 63 MW, z regulatorjem in predturbinsko loputo za »Rangipo« v Novi Zelandiji. V predkalkulaciji so bile obnovljene že obstoječe ponudbe za HE Bočac v teži 870 ton, za HE Čakovec v skupni teži 1427 ton in za HE Tikveš v teži 291 ton.

V strmem porastu je povpraševanje po stiskalnicah ali preoblikovalnih strojih s spremljajočo opremo. Tako je izdelana ponudba za zemunsko »Galeniko« (stiskalnica HLO-1-630 v skupni teži 450 kp). Narejena je tudi za »Zavod za kibernetiko« Novi Sad, in sicer za mehanske preoblikovalnike tipa MSC — 1-40, MSC-1-63 in MSC-1-100, vse v skupni teži 12.800 kp. Za »Elektrotehno« iz Ljubljane v delu ponudba za preoblikovalni stroj HVC — 2-25 v teži 2500 kp za »Brodmaterial« iz Zagreba izdelana obširna ponudba za preoblikovalni stroj tipa HVC-2-50 v skupni teži 56.000 kp, ljubljanska »Metalka« bi rada kupila tri preoblikovalne stroje tipa HD — 2-63, katerih skupna teža je 7.500 kp.

»Ikarus« iz Zemuna je poslal zahtevo za izdelavo ponudbe za celotno proizvodno linijo. Ta oprema obsega sledeče naprave: hidravlične preoblikovalne stroje HVO — 2 — 250 do HVO-2-1600, skupno šest naprav v teži 518 ton, zatem tri naprave HVC — 2 — 160 s podajalno napravo v teži 45 ton, po en stroj tipa OMN — 2-10, MPST-630, podajalno napravo MPST-1000 in MPST-630, mehanski vlečni stroj MPC — 2 — 250, stroj za natančni rez HSO — 400 in rotacijski preoblikovalni PMPK — 3 — 63. Celotna oprema, ki naj bi jo kupcu dobavili po stopno, naj bi tehtala 615 ton. Vsekakor lepi obeti, ki vlivajo nekaj več vere v uspešen prodajni zvrst naše proizvodnje po vse naši domovini. Pri izvozu preoblikovalnih naprav za sedaj ni večjih sprememb.

Izdelali smo nekaj večjih ponudb za črpalne naprave za beogradsko črpalno postajo. Približno »Odvodna« in sicer propellersko črpalko s pripadajočo opremo in zapornice v skupni teži 33 ton. Za rudnik Zletovo ponujamo centrifugalne in vodnjake črpalke v skupni teži 43 ton, »Meln« Beograd pa zobniško črpalko, težko 3 tone. To je nekaj glavnih ponudb iz množice manjših črpalk, ki so znane kupcem po vsej Jugoslaviji.

dipl. inž.
Janez Stražišar

